

oficiálny spravodaj Slovenského klubu sokoliarov pri SPK

IVAN MAROŠI

Sokoliarstvo – môj životný štýl

JASTRAB LESNÝ

Odchov a rozpoznávanie veku mláďat

SOKOLIARSTVO JE DEDIČSTVO

Stretnutie sokoliarov v Židlochoviciach

IBO[®]

Since
založené
1991

TOP ZNAČKY V IBO

HAENEL

FLIR

OLIGHT

VORTEX

FoodSaver

GERBER

DOG
TRACE

Hubertus

NEPREKONATEĽNÝ VÝBER

V NAŠICH PREDAJNIACH

NA NAŠOM WEBE

www.ibo.sk

IBO

Bratislavská 50, 911 05 Trenčín, tel. +421 32 74 84 000,
mob. 0917 409 930, e-mail: ibo@ibo.sk
otvorené: Po-Pi 7:30 - 16:30, So 7:30 - 12:00

IBO LAUGARICIO

Belá 7271, 911 01 Trenčín, mob. 0905 193 613
e-mail: laugaricio@ibo.sk
otvorené: každý deň 9:00 - 21:00

IBO POĽOVNÍK

Bratislavská 123, 911 05 Trenčín, tel. +421 32 74 84 040
mob. 0907 123 002, mob. 0917 104 088, e-mail: polovnik@ibo.sk
otvorené: Po-Pi 9:00 - 17:00, So 9:00 - 12:00 (od 2.9. do 31.12.)

IBO ZVOLEN

Námestie SNP 63, SC EUROPA, 960 01 Zvolen, tel./fax: +421 45 5321 750
mob. 0907 901 977, e-mail: zvolen@ibo.sk
otvorené: každý deň 9:00 - 21:00

PRÍHOVOR

Priatel'ia sokoliari,

v polovici apríla tohto roka si pripomenieme pre slovenské sokoliarstvo mimoriadne dôležitú udalosť. V priestoroch Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene sa pred 45 rokmi 18.4.1971 konala zakladajúca členská schôdza Slovenského klubu sokoliarov pri Ústrednom výbore SPZ.

Peter Šomek, vtedajší osvetár klubu, o tejto udalosti píše:

„Tým sa rozčlenil bývalý Československý klub sokolníkov na dva národné kluby - na Český klub sokolníkov pri ÚV ČMS a Slovenský klub sokoliarov pri ÚV SPZ. Na zakladajúcej členskej schôdzi sme prijali organizačný poriadok, ktorý sa od stanov Československého klubu sokolníkov odlišuje najmä tým, že členom klubu môže byť len ten, kto vlastní platný poľovný lístok a úspešne vykoná sokoliarsku skúšku. Do výboru klubu boli zvolení: Ivan Maroši - predseda, Marián Poliak - tajomník, Ing. Vladimír Víťaz-hlavný poradca chovu, Peter Šomek - osvetár, Tomáš Krivjanský - ekonóm. Do revíznej komisie boli zvolení: Jozef Vlčák, Mikuláš Androvic a Ján Messerschmidt. V Odbornom poradnom orgáne pracujú: RNDr. Štefan Danko, Jaroslav Darola, Ing. Pavel Hell CSc., Dr. Ondrej Harvan, Ing. Ján Maglen, Ing. Aladár Randík CSc., Ing. Jozef Sládek CSc., Ing. Branislav Soviš, a RNDr. Jozef Voskár. Prvá schôdza klubu uznala tieto strediská SKS : Bratislava, Humenné, Rožňava a Zvolen . Schôdze sa zúčastnilo 41 členov. O rok neskôr boli schválení i skúšobní komisári pre sokoliarsku skúšku, ktorá sa po prvý krát konala v Národnom múzeu v Bratislave.“

Sokoliarstvo bolo uznané ako legálny spôsob lovu a slovenskí držitelia dravcov, ktorí boli od roku 1967 združení v Československom klube sokoliarov pri ČSPZ začali písať novodobú históriu sokoliarstva u nás. Všimnime si mená vtedajších členov výboru, revíznej komisie a poradného orgánu. Týmto ľuďom, sokoliarom, poľovníkom, ochranárom, výskumníkom a prírodovedcom treba prejaviti úctu a vyjadriť obrovské poďakovanie za to, čo urobili pre zachovanie sokoliarstva. V ich stopách potom, počas 45 rokov kráčalo veľa nadšencov, ktorí udržali tradíciu sokoliarstva a zaradili sokoliarstvo na Slovensku medzi najvyspelejšie na svete. Im všetkým, ale i vám, súčasným členom a kandidátom SKS pri SPK patrí obrovské poďakovanie.

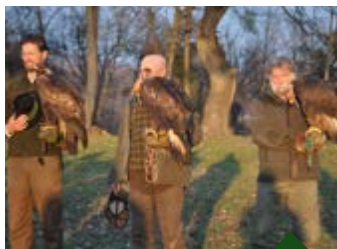
Prajem vám veľa sokoliarskych úspechov a želám Slovenskému sokoliarstvu, nech je večne žijúce dedičstvo ľudstva!

Ing. Alojz Kaššák

prezident SKS pri SPK

OBSAH // Sokoliar // 2016

01 // Príhovor	26 // Odchov Jastraba Lesného
02 // Obsah	30 // Sokoliari na hrade
03 // Rok 2015	32 // Orly pod Tatrami
06 // Sečovce	35 // Deň v Židlochoviciach
10 // Lovy s orlami	41 // Pozdrav z Čiech
12 // Horné Saliby	42 // Sokoliarstvo je dedičstvo
15 // Stretnutie v Abraháme	46 // Spomienky zakladateľa
16 // Sokoliarska návšteva	52 // Jariabky horských pláni
18 // Moje začiatky	58 // Ochorenia dravcov a sov
22 // Gordon Setter	59 // Zoznam veterinárnych lekárov
24 // Sokoliarstvo	61 // Rozoznávanie veku Jastraba Lesného

| 10 | Lovy s orlami

| 18 | Moje začiatky

| 46 | Ivan Maroši

SOKOLIAR – oficiálny spravodaj Slovenského klubu sokoliarov pri SPK

Číslo: 4

Rok vydania: 2016

Šéfredaktor: Mgr. Ľubomír Klúčik, klucik@halali.sk

Redakčná rada: Ing. Alojz Kaššák (predseda), kassak@halali.sk

členovia: Ľubomír Engler, MVDr. Ladislav Molnár, PhD., Ing. Miroslav Ostrihoň, PhD., Mgr. Pavol Michal, Ing. Daniel Haraba

Grafická úprava: Radoslav Cimerák, info@premiereprostudio.sk

Fotografie: Alena Kaššáková, Ladislav Molnár, Pavol Michal, Ján Kebísek, Jana Šmehýlová, Ivan Hurbánek, Alojz Kaššák, Ľubomír Engler, Veronika Dolníková, Ivan Mala, Ľubomír Málek, Peter Šomek, Ľubo Klúčik, Ivan Maroši, redakcia Halali

Tlač: ForPress Nitrianske tlačiarne, s. r. o.

Vydavateľ: © Halali, n.o. pre potreby Slovenského klubu sokoliarov pri SPK.

Príspevky autorov boli redakčne upravené.

Kontakt na redakciu:

Vaše názory, príspevky do časopisu, pozvánky na podujatia, tipy do obsahu ďalšieho vydania posielajte na email: halali@halali.sk

ROK 2015

JE ZA NAMI, ALIAS KRÁTKA VÝROČNÁ SPRÁVA

Rok 2015 máme za sebou a tak a tak je namieste v krátkosti zhodnotiť čo nám priniesol. Výročná konferencia Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore (SKS pri SPK) sa uskutočnila vo Zvolene dňa 7.3.2015. V roku 2015 sa uskutočnili dve zasadnutia prezídia SKS pri SPK a to dňa 9.1.2015 pri príležitosti Lovov líšok orlami v Mlynčekoch pri Kežmarku a dňa 15.8.2015 v Prečíne.

ŠKOLENIE KANDIDÁTOV

Školenie kandidátov sa uskutočnilo 23.5.2015 vo Zvolene a zúčastnilo sa ho 27 kandidátov. Dňa 13.6.2015 sa uskutočnila sokoliarska skúška pre kandidátov Slovenského klubu sokoliarov pri SPK v priestoroch Strednej odbornej školy lesníckej v Banskej Štiavnici, ktorej sa zúčastnilo 27 kandidátov. Zároveň sa dňa 13.11.2015 uskutočnila sokoliarska skúška v rámci medzinárodného sokoliarskeho stretnutia v Sečovciach, ktorej sa zúčastnilo 5 kandidátov. Všetci kandidáti ktorí sa sokoliarskej skúšky v roku 2015 zúčastnili ju absolvovali z toho siedmi s hodnotením „prospel s významením“.

*Zasadnutie výboru v Prečíne. Na snímke sú členovia prezídia i ďalší členovia klubu.
Zľava: Ľubo Klúčik,
Pavol Michal,
Ján Kebisek,
Veronika Svrčková,
Branislav Szmek,
Veronika Dolníková,
Alojz Kaššák,
Jana Šmehýlová,
Miroslav Micenko,
Daniel Haraba,
Ľubomír Engler,
Martin Repel'*

KRÍŽENCE A KRÚŽKY

Počas celého roku 2015 členovia prezídia a poradného orgánu vykonávali rôzne aktivity zamerané na zlepšenie postavenia sokoliarstva na Slovensku. Členovia prezídia a poradného orgánu sa v roku 2015 zúčastňovali na rokovaníach s MŽP SR a ŠOP SR. Do ďalšieho obdobia nám zostala nezodpovedaná otázka ktorú sme adresovali na MŽP SR týkajúca sa podrobného výkladu znenia zákazu odchovávať krížencov t.j. čo si presne MŽP SR predstavuje pod pojmom „zakazuje sa chráneného živočicha medzidruhovo krížiť vrátane krížencov“. MŽP SR nám na našu žiadosť o vysvetlenie poskytlo iba zoznam dravcov a sov, ktoré sú považované za pôvodné, s odôvodnením, že nie sme rezortná organizácia MŽP SR a preto nám výklad neposkytnú.

Ďalšia otázka ktorú sme adresovali na MŽP SR a ostala zodpovedaná len z polovice sa týka nezameniteľného označovania nesnímateľnými krúžkami vyrobenými resp. distribuovanými licencovaným výrobcom alebo distribútorom, ktorý má od MŽP rozhodnutím udelenú „licenciu na krúžky“. Keďže do dnešného dňa MŽP SR licenciu na krúžky nepridelilo nikomu v odchovnej sezóne 2016 môžu chovatelia postupovať tak ako do teraz, t.j. okružkovať odchované dravce svojimi krúžkami.

ZÁSADY PREDVÁDZANIA

V roku 2015 boli dopracované „Všeobecné zásady k predvádzaniu sokoliarskych dravcov odporúčané Slovenským klubom sokoliarov pri SPK“, tieto boli 7.3.2015 na výročnej schôdzi schválené a sú dostupné na internetovej stránke klubu.

WELFARESCHVÁLENÉ

Na výročnej schôdzi bol schválený aj materiál Welfare „Minimálne požiadavky na držbu sokoliarskych dravcov a sov v zajatí“. Predmetný materiál sa nachádza u tajomníka klubu ktorý ho na vyžiadanie poskytne členom klubu. Predmetný materiál sa pri najbližšej novelizácii veterinárnej vyhlášky do nej zapracuje. Prezídium sa dohodlo doplniť do materiálu welfare vetu týkajúcu sa manipulácii s dravcami v tom znení, aby ten kto chce manipulovať s dravcami a sovami mimo voliéru s použitím sokoliarskej výstroje a metód musí mať sokoliarsku skúšku v zmysle zákona o poľovníctve. Tento materiál bol prezídiom SPK schválený ako záväzný materiál 15.02.2016.

NOVÉ OTÁZKY NA SKÚŠKY!

V roku 2015 sa pracovalo sa aj na príprave nových otázok na sokoliarsku skúšku vo forme testu, ktoré budú predložené na výročnej schôdzi na schválenie a následne budú okruhy otázok dostupné na www stránke klubu. Sokoliarska skúška v roku 2016 bude uskutočnená už na základe nových otázok vo forme testu.

POVINNOSTI ČLENOV KLUBU

V roku 2015 sa pokračovalo vo výmene členských preukazov. Do konca roka 2015 požiadalo o výmenu preukazov 180 riadnych členov a 10 mimoriadnych členov. Ku koncu roka 2015 boli členovia klubu e-mailom niekoľkokrát upozorení na povinnosť zaplatiť členský príspevok na rok 2016 ktorý je 20,- € do 31.12.2015. Kto do daného termínu neuhradil členský príspevok prestal byť členom SKS pri SPK a pri opätovnom vstupe do klubu bude musieť uhradiť aj zápisné ktoré je 20,- €, takže bude musieť uhradiť spolu 40,- € (bolo to odsúhlasené na konferencii SKS pri SPZ v roku 2012 a v roku 2014 bolo uložené výboru dôsledné dodržiavanie tohto nariadenia). Aj napriek tomu, že boli všetci upozorení, aby platili len cez banku a do údajov uviedli svoje meno sú 2 platby ktoré sa nedajú identifikovať. Našli sa aj takí členovia, ktorí v roku 2015 nemali zaplatené členské a na rok 2016 si zaplatili aj zápisné aj členské. Z minulého roka nám ostalo 29 členov ktorí si členský príspevok na rok 2016 do 31.12.2015 neuhradili, čo je zaujímavé je medzi nimi aj 6 nových členov ktorí si sokoliarske skúšky robili len v roku 2015. Priebežne počas roka boli členovia SKS pri SPK ktorí majú e-mailovu adresu informovaní o dianí v klube a ku koncu roka boli niekoľkokrát upozorení na potrebu zaplatiť členský príspevok na rok 2016 do 31.12.2015. Zároveň boli členovia aj vyzvaní na zaslanie aktualizácii týkajúcich sa počtu dravcov v ich držbe a aktualizácii údajov v sokoliarskych strediskách.

POČET DRAVCOV, STREDÍSK A SOKOLIAROV

Dravce nahlásilo 70 členov a dokopy majú títo členovia spolu 344 dravcov (väčšina nahlásených dravcov sa používa len na sokoliarske vystúpenia, resp. sú zaradené v odchove). V klube je nahlásených 23 sokoliarskych stredísk, kde je evidovaných 205 členov, ale medzi nimi sú aj takí, čo ešte nezaplatili členské na rok 2016. K dátumu 15.1. 2016 máme 236 riadnych členov, 8 mimoriadnych členov, 16 čestných členov a evidujeme aj 50 kandidátov. Pre porovnanie v roku 2015 sme mali 263 riadnych členov a 16 čestných členov. Kontakty na predsedov stredísk sú na internetovej stránke klubu www.sokoliari.sk

Môžem skonštatovať, že čo sa týka posielania informácií od jednotlivých členov ohľadom, aktualizácie údajov, počtov dravcov, evidencii v strediskách, včasné prihlasovanie na sokoliarske stretnutie, platenia členského, sa disciplína oproti minulým rokom výrazne zlepšila. Ale aj tak by som apeloval na členov klubu ohľadom plnenia si svojich povinností, lebo je stále veľa členov, ktorí to zanedbávajú.

A ČO NÁS ČAKÁ V ROKU 2016?

Výročná členská chôdza, každoročné školenie kandidátov a následne aj sokoliarska skúška, v jesenných mesiacoch medzinárodné sokoliarske stretnutie a v neposlednom rade dokončenie rozbehnutých hore uvedených aktivít a príprava nových tak, aby sme si pri našom koníčku sokoliarstve mohli oddýchnuť aj v budúcnosti.

Všetky potrebné informácie o daniach v klube a o pripravovaných akciách sa nachádzajú na internetovej stránke klubu www.sokoliari.sk

Ing. Daniel Haraba

tajomník SKS pri SPK

SEČOVCE

JUBILEJNÝ 10. ROČNÍK

Keď ma začiatkom novembra Ľubo Engler pozýval na sokoliarske stretnutie do Sečoviec, pod hrozbou fyzického násillia ak neprídem mi zdôrazňoval, že je to desiaty jubilejný ročník. Vtedy som si uvedomil ako veľmi ten čas beží.

Zdá sa mi, že to bolo nedávno, čo ma Ľubo bombardoval otázkami, čo všetko treba, hlavne po legislatívnej stránke vybaviť ku sokoliarskemu stretnutiu. V tom čase ešte neboli v poľovníckej vyhláske zapracované výnimky týkajúce sa sokoliarstva a bolo treba Ministerstvo pôdohospodárstva žiadať o výnimky z doby lovu a Ministerstvo životného prostredia o výnimky z doby ochrany malej zveri, úrady životného prostredia o súhlasy na presuny dravcov a lesné úrady žiadať o výnimku na usporiadanie

mimoriadnej spoločnej poľovačky. Navyiac lov srnčej zveri na spoločných lovoch bol v tom čase protizákonný. Uvedomil som si, ako veľmi sme za 10 rokov pokročili dopredu a na základe spolupráce a nie trestných oznámení, sa nám podarilo poľovnícku, ale i ochranársku legislatívu upraviť v náš prospech.

Ale dosť spomienok. „Východniarske“ stretnutie ktoré sa konalo 12. - 15.11. 2015 bolo ako vždy výborne zorganizované. Lovilo sa v dvoch revíroch - PZ Ternava Sečovce a PZ Helmec Zemplínska Nová Ves. Tu som sa na obed prvý deň pripojil ku skupine orliarov a vhumol som rovno do „východniarskej pohostinnosti“, lebo miestne PZ sponzorsky pre sokoliarov pripravilo vynikajúci guláš, ktorý sa podával v miestnom kultúrnom dome. Poobede mi množstvo zajacov v revíri celkom vzalo reč a videl som, že s východoslovenskou nížinou to, ani do budúcnosti nebude márne, čo sa týka sokoliarstva. Podobne to bolo s divými bažantami v oboch revíroch. Na stretnutí lovilo 24 dravcov a celkom sa im darilo, lebo na záverečnom výrade ležalo 16 zajacov, 13 bažantov, 1 líška a 1 mačka. Na stretnutí sme zorganizovali i sokoliarsku skúšku pre piatich kandidátov, ktorí ju nemohli absolvovať v riadnom termíne. Ubytovaní sme boli v Hoteli Biele studničky, kde je o sokoliarov vždy dobre postarané. Dobré jedlo, východniarske vína, dostatok zveri, milí ľudia. Čo ku tomu dodať. Možno iba: „Ľubo ďakujeme a tešíme sa na ďalších minimálne 10 ročníkov“.

Ing. Alojz Kaššák
prezident SKS pri SPK

16 ks

1 ks

13 ks

1 ks

Vždy dobre naladený organizátor sokoliarskeho stretnutia v Sečovciach Ľubomír Engler s lieskovicou krstí úspešného lovca prvej líšky Maxa Hartla z Nemecka.

POZVÁNKA

TIP NA VÝLET

NA VÝSTAVU VTÁKY

V poľovníckom kaštieli vo Svätom Antone býval ako posledný užívateľ bulharský cár Ferdinand Coburg - uznávaný ornitológ, ktorý na svoje prírodovedné výpravy cestoval aj mimo Európy. V zbierkach múzea nechýbajú nádherné výtvarné práce i práce umeleckého remesla s motívmi vtákov. Na výstave predstavujú aj pernatú zver a tiež ochranárske poslanie poľovníkov, ktorí sa starajú aj o druhy vtákov, ktorých stavy v prírode klesajú, napr. jarabice, či bažanty. Keďže je múzeum aj významným odborným prírodovedným pracoviskom, predstavujú tu stručne biológiu, etológiu a hlasy vtákov. Sokolarstvo na výstave nechýba, veď v banskoštiavnickom regióne máme zaujímavé svetové prvenstvo: na ZŠ s MŠ Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach sa začalo sokolarstvo vyučovať, ako predmet na základnej škole vlastne prvýkrát na svete. Taktiež je aktívne aj naše sokoliarske stredisko, ktoré každoročne organizuje stretnutie a nemožno opomenúť aktivity pedagógov

Počet účastníkov na stretnutí v Sečovciach každý deň narastal a celkovo sa stretnutia zúčastnilo 60 ľudí z Čiech, Rakúska, Nemecka, Anglicka a samozrejme zo Slovenska. Nechýbali ani študenti z košickej veteriny od Laca Molnára, takže tých národností bolo nakoniec viac.

na Strednej lesníckej škole v Banskej Štiavnici, ktorí aktívne reprezentujú sokoliarstvo aj na výstavách po celom Slovensku a ako prví v regióne „naštartovali“ sokoliarske aktivity. V rukách detí je budúcnosť našej prírody. Taktiež ZŠ s MŠ Ferdinanda Coburga vo Svätom Antone spolupracuje s múzeom už mnoho rokov a aj deti z tejto školy obohatili výstavu VTÁKY o výtvarné práce. Príroda od nepamäti inšpirovala, inšpiruje a nikdy neprestane inšpirovať umelcov. Vtáky patria medzi najvdčačnejšie stvárňované živočíchy. Ich zobrazenia nachádzame na poštových známkach, odznakoch, platidlách, medailách, vlajkách, erboch, najnovšie aj logách. Súčasťou výstavy je taktiež zbierka známok, odznakov a mincí s tematikou vtáctva. Na výstave sú prezentované aj fotografie vtákov Brazílie zapožičané z Veľvyslanectva Brazílie v SR a zoopreparáty exotického vtáctva, vrátane kolibríkov - drahokamov vtáčej ríše z Prírodovedného múzea Slovenského národného múzea v Bratislave. Hlavnou zložkou výstavy sú práce členov Slovenskej výtvarnej únie - Spoločnosti voľných výtvarných umelcov. Nie náhodou výstavu sprístupnili v apríli - Mesiaci lesov, ktorý začína vždy Dňom vtákov. Výstava bude otvorená do 30. septembra 2016, takže počas celoslovenských Dní Svätého Huberta, ktoré budú začiatkom septembra vo Svätom Antone, to určite stihnete.

Z katalógu výstavy spracoval

Mgr. Ľubo Klúčik - šéfredaktor

LOVY S ORLAMI

V BANSKEJ ŠTIAVNICI

31. sokoliarske stretnutie žiakov, absolventov a priateľov SOŠ lesníckej v Banskej Štiavnici sa konalo v dňoch 2. až 4. decembra 2015. Už tradične sa lovu zúčastnili aj sokoliari z Českej republiky, Chorvátska a Rakúska. Lovilo sa s orlami, čo podujatiu ešte pridalo na atraktivite.

LÚČKAMI, TRNÍM A ČERNÍČÍM

Prvý deň sa organizoval lov v poľovnom revíri v Žemberovciach. Ráno lovci aj honci nasadli do áut a presunuli sa do cca 35 km vzdialeného revíru na predhorí Štiavnických vrchov. Na nástupe nás poľovnícky hospodár privítal a oznámil dva pohony. Orliari sa rozostavili vo veľkom oblúku okolo pohonu, honci sa natiahli do línie a na pokyn sa začalo hnať. Hnalo sa malými lúčkami ale aj cez pásy trnia a čerňičia, najhoršie sa však kráčalo cez zorané polia, kde sa blato doslova lepilo na nohy. Nie však smola, lebo na konci lovu bola vo výrade kráľovská štvorka: 3 srny, diviak, zajac, a líška.

1 ks

1 ks

3 ks

1 ks

OVOCNÝM SADOM A VINOHRADOM

Druhý deň sa lovilo v Sebechleboch. Honci z radov mladých sokoliarov školy sa rozdelili do áut a s ostatnými lovcami sa znovu presunuli do revíru. Na nástupe stáli všetky orly pohromade. 12 lovcov s nedočakávkami a po love túžiacimi dravcami neveštil nič dobré pre srny a líšky, ktoré sme mali povolené loviť. Prvý pohon sme postavili rovno od dediny smerom do mierneho kopca cez pole. Hneď po začiatku pohonu vybehli z kríkov na okraji poľa dve srny. Vypustený orol však nedokázal uloviť ani jednu z nich. Celkovo nám prvá časť pohonu nevyšla, preto sme sa presunuli. Na opačnej strane ovocného sadu sa nachádzal starý, neobrábaný vinohrad, tvorený trnkami, malinčím a černičím. Znovu sme tlačili zver hore kopcom na pole. Prechod cez húštinu bol namáhavý no dával nádej na dobrý úlovok, pretože zo všetkých strán vyskakovalo srnčie, ktoré vyhнали honci rozostavení dosť ďaleko od seba a tak veľmi často prebiehali dozadu cez nich. Lovec s orlom, ktorý sa postavil na pole za nami využil šancu a pustil svojho dravca. Orol bez zaváhania vyrazil a my sme mali úžasný zážitok z krásneho dlhého útoku a ulovenia srny. Počas týchto lovv sme sa mohli presvedčiť, že nie vždy sa to orlovi podarí, tých útokov bolo veľa, no úspešnosť tak 1 : 6. Po skončení tejto časti pohonu sme sa ešte autami presunuli na miesto tretieho pohonu, ktorí bol kratší, v dosť strmom svahu, navyše nám cestu križoval potok a videli sme tu aj menej zveri.

2 ks

Zachovávame lovecké tradície.

Po skončení pohonu sme na Starej hore pri kostolíku pol'ovnými signálmi vzdali hold ulovenej zveri a v štýlovom vinárskom domčeku nás štedro pohostili.

V ŠKOLSKOM REVÍRI ZA KALVÁRIOU

Posledný deň sa konal lov v školskom revíry za Kalváriou. Tu bola najväčšia pravdepodobnosť, že aj honci budú mať šancu vidieť útok orla. Prvý pohon bol veľmi úspešný a ulovili sa až tri srny. Druhý pohon bol vedený smerom späť opačnou stranou Kalvárie a opäť bol úspešný. Ulovili sa ďalšie tri srny, no každý z lovcov aj niekoľkokrát púšťal svojho orla, takže všetci mali šancu. Lovci boli s týmto dňom nadmieru spokojní. Navyše honci mali možnosť vidieť niekoľko nádherných útokov. Tento deň sa zúčastnilo najviac žiakov, a to okrem členov sokoliarskeho aj členovia poľovníckeho a kynologického krúžku.

Záver 31.ročníka lovov SOŠL sa už tradične konal pred Študentským internátom. Dvanásť orliarov so svojimi dravcami, mladí adepti sokoliarstva, štvrtáci s rodičmi, ktorí mali práve večer svoju stužkovú obkľúčili netradičný kruhový výrad, slová vďaky, uznania lovcem, honcom aj dobrej organizácii. Za tri dni lovov sa ulovilo 11 srn, 1 líška, zajac a diviaca. Závorečné fanfáry to povedali za nás všetkých: „Poctu poslednú skladáme zveri, Lovene vďaka za dobrý revír. Sosnou povievaj vetrík voňavý, ďaleko zanes naše Halali...“

1 ks

1 ks

11 ks

1 ks

Ing. Štefan Petrikovič

Sokoliarske stredisko Banská Štiavnica

HORNÉ SALIBY

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE SOKOLIAROV S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU

Ako už tradične 14.-18. októbra 2015 usporiadal náš klub Slovenské stretnutie sokoliarov s medzinárodnou účasťou, tentokrát opäť v Horných Salibách. Termín stretnutia sme posunuli o niečo skôr ako býva zvykom, ale vyšli sme tým v ústrety požiadavke rakúskych kolegov, ktorí poriadali v našom pôvodnom termíne odborný seminár.

„TLAČENICA“ ÚČASTNÍKOV

Podarilo sa nám s prenájomcami areálu vyrokovať lepšie podmienky čo sa týka stravy a stolovania, takže sa nekonala „tlačnica“ v reštaurácii. Po úspešných stretnutiach z predchádzajúcich rokov, sme ale mali „tlačnicu“ prihlásených účastníkov. Keďže sme boli limitovaní kapacitou reštaurácie a ubytovania, museli sme viacerých záujemcov o účasť na stretnutí odmietnuť, za čo sa im ešte raz ospravedľujeme, ale i tak bolo prihlásených toľko dravcov (90), že sme pôvodných šesť revírov, rozšírili na deväť. Samozrejme, že sa tým zvýšili náklady, ale dúfali sme, že vysoký počet účastníkov ich vykryje.

KEĎNEPRAJEPOČASIE...

Predpovede počasia pred stretnutím nám robili vrásky na čele, ale stále sme dúfali v dobré počasie. Tentokrát, ale naše prania neboli vypočítané a stretnutie sme zahajovali s nižším počtom účastníkov, ktorých odradilo počasie, v lejaku a silnom vetre.

Zľava stoja: Peter Križan, Jana Šmehýlová, Ladislav Molnár, Alojz Kaššák, Imrich Šuba - viceprezident CIC, Drahomír Maron - prednosta OÚ Šaľa.

OSVEDČENÉ REVÍRY

Lovili sme v osvedčených revíroch Abrahám, Sereď, Diakovce, Horné Saliby, Dolné Saliby, Mojmírovce, Branč, Dedina Mládeže a Čalovec a touto cestou ďakujem ich členom, že nám revíry prenajali. Dravce sme rozdelili do troch orlích, troch sokolích, dvoch jastrabích a jednej herisej skupiny. Zveri bolo dosť, ale všetko bolo mokré včetně dravcov a tak sa prvý deň ocitlo na výrade 17 zajacov, 3 bažantie sliepky a 1 hrlička. Ďalšie dni sa počasie trochu umúdrilo, i keď to nebolo to pravé orechové, dalo sa každý deň aspoň pol dňa s dravcami loviť. Po troch dňoch bol napriek počasiu výrad pomerne slušný - 70 zajacov, 3 ks srnčej zveri, 7 bažantích kohútov, 17 sliepok, 1 divý káčer a 1 hrdlička teda spolu 99 kusov.

MENEJRUŠNÉVEČERY...

Večery boli trochu menej rušné ako po iné roky, ale záver bol v pohode, a tak sa zasa odmeňovali najkrajšie útoky, najstarší a najmladší lovci, najväčší „ochranár“, ktorý skončil bez úlovku, ale i všestranný lovec a pár tých, ktorí boli šťastní, že tú nepohodu vzhľadom na svoj vek vôbec prežili. Čo sa týka účastníkov tak boli z Česka, Rakúska, Nemecka, Poľska, Belgicka, Anglicka, Holandska, Francúzska, Slovenska a pribudli aj Španieli. Tradične nás prišli navštíviť zástupcovia poľovnickej komory, veterinári, ale i zástupcovia samosprávy a miestni poľovníci. Treba veriť, že tohtoročné stretnutie, ktoré bude v tradičnom termíne, teda v treťom októbrovom týždni, bude opäť v pohode a s dobrým počasím.

70 ks

3 ks

7 ks

17 ks

1 ks

1 ks

Ing. Alojz Kaššák

vedúci lovov na stretnutí

Na stretnutí sa zúčastnil aj Peter Šomek (jeden zozakladateľov Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ na Slovensku).

STRETNUTIE SEVER V ABRAHÁME

Sokoliarske stredisko Sever, ktorého členovia pôsobia na Strednom Považí od Bánoviec po Ružomberok vzniklo už pred viacerými rokmi. Najviac členov pôsobí v okolí Považskej Bystrice a Púchova. Loveckých možností v tomto regióne nemáme veľa, a tak sa stretávame väčšinou iba pri debatách spojených s onášaním dravcov. Zo dvakrát sme sa tvárili, že lovíme v okolí Rajca, ale nebolo to ono. Každý rok sme rojčili o tom ako sa raz vyberieme do zveri a usporiadame poriadne strediskové stretnutie. Po dohode s PZ Dudváh Abrahám, kde máme priateľov, sme sa do ich revíru vybrali 20. decembra 2015. Zišlo sa nás požeňnané - 9 dravcov, 15 členov strediska, dvaja hostia a 7 kandidátov, ale aj fotografi a priaznivci sokoliarstva. Čaj, káva a teplo v chate, slávnostný nástup a už sme boli na známych miestach v revíri. Počasie však neprialo. Hmla, dážď a vietor, ale to nás nemohlo odradiť, a tak sme sa o úlovok pokúšali až do neskorého poobedia. Nakoniec sa na výrade ocitli dva zajace, hoci každý dravec mal niekoľko šancí. Ale bolo nám fajn a na vianočné sviatky sme sa rozchádzali spokojní, veď predsa **„Nelovíme pre korisť, ale pre všetko krásne pri love.“**

Ing. Alojz Kaššák
člen strediska Sever

Počas návštevy sme Ricardovi poukazovali aj časť Slovenska. Navštívili sme Oravský hrad a Vlkolínec. Na snímke je Ricardo) a tlmočníčka, česká sokoliarka Soňa Toková.

SOKOLIARSKA NÁVŠTEVA

Z ĎALEKÉHO MEXIKA

Počas letných prázdnin navštívil naše malé, ale sokoliarsky veľké Slovensko úžasný človek, sokoliar s bohatými skúsenosťami Ricardo Padilla Borja. Hlavným cieľom návštevy Ricarda bola návšteva Základnej školy s materskou školou Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach.

Oboznámili sme ho s vyučovaním predmetu Sokoliarstvo, zaradením tohto predmetu do vyučovacieho procesu, zavedením do praxe a hlavne vyzdvihnutím významu pre školu a vzdelávanie detí. Ricardo prejavil záujem aj o Avesterapiu. Zaujímal sa o konkrétne ciele a výsledky tejto novej terapie, ktorej sme autormi. Práve Avesterapia sa zakladá na sokoliarskom výcviku dravcov a zaradením do procesu liečenia pacientov pomocou vycvičených dravcov. Počas návštevy Slovenska sme s Ricardom pripravili pre sokoliarov, ale aj laickú verejnosť prednášku o skutočnom Mexiku a predovšetkým o sokoliarstve a o možnostiach lovu s dravcami v Mexiku. Ricardo nám predstavil začiatky sokoliarstva v Mexiku, lovecké dravce a ich korist', ale hlavne lov s APLOMADOM - Falco femoralis. Práve táto časť prednášky sa stala nosnou časťou a vzbudila medzi prítomnými sokoliarimi záujem. Okrem sokoliarstva sa vo svojej prezentácii venoval reálnej a bohužiaľ nie veľmi peknej tvári Mexika.

Poukázal na sociálne rozdiely v jednotlivých vrstvách obyvateľstva.

Návšteva tohto úžasného a stále usmiateho človeka vyvolala vo mne obrovské emócie a právom môžem povedať, že som získal dobrého, srdečného priateľa. Sprevádzala a tlmočila nám členka Klubu sokolníkov pri ČMMJ Soňa Toková, ktorej patrí moja obrovská vďaka. Poďakovať sa chcem aj Penziónu Cosmopolitan v Banskej Štiavnici za poskytnutie priestorov na prednášku a ubytovanie nášho vzácneho hosťa.

Ricardo je učiteľom na strednej súkromnej škole v Mexiku a práve informácie o vyučovaní sokoliarstva na jednotlivých stupňoch škôl na Slovensku môžu pomôcť zaradiť sokoliarstvo aj do vzdelávacieho procesu v škole, ktorej je učiteľom. Krátko po návšteve sa nám ozval Ricardo s informáciou o možnej návšteve našej školy, majiteľkou súkromnej školy v Mexiku.

Mgr. Pavel Michal
osvetár SKS pri SPK

www.grube.sk

MOJE ZAČIATKY S ORLAMI

ALEBO AKO TO VTEDY BOLO...

Písal sa rok 1984 a mne sa splnil dávny sen o orlovi. Celé leto sedelo mláďa orla skalného na dvore hájovne, sledovalo všetko okolo seba a rástlo... Bola to samica a dal som jej meno IRA. Koncom augusta už bola krásne operená, bolo načase začať lietanie a výcvik. Dovtedy som mal skúsenosti len s menšími „dostupnejšími“ dravcami, svojho prvého jastraba /divocha/ som odchytil, už ako dvanásťročný. Počítal som s tým, že skúsenosti s jastrabmi a myšiakmi uplatním aj pri výcviku orla.

IRA so mnou veľmi rada lietala voľným sledovaním každý deň, terén a podmienky som mal ideálne. Horské prostredie, práca lesníka a revír o rozlohe 40 tisíc hektárov. Už od začiatku orlica ochotne útočila na vlečku z kože líšky, lebo práve lov líšok bol pre mňa hlavnou motiváciou pri voľbe dravca. Líšky som síce intenzívne lovil Remingtonom na veľké vzdialenosti, alebo brokovnicou pri kadáveroch zveri strhnutej vlkami, ale kniha Rudolfa Luskača „Revír bez hraníc“ ma tak zaujala, že som bol myšlienkou lovu líšok pomocou orla skalného doslova posadnutý.

SAMEC SLEBO SAMICA?

V tých časoch sa robilo pred stretnutím v klube hodnotenie dravcov. V tom roku sa konalo v Krásnohorskom Podhradí. IRA bola stredobodom pozornosti, v záplave jastrabov vynikala, až príliš. Absolvovala ochotne priletý aj voľné sledovanie. Tono Moravčík a Ivan Maroši, ako členovia hodnotiteľskej komisie sa nemohli dohodnúť na pohlaví môjho orla. Išli sme teda do miestnych potravín, kde nám pani predavačka ochotne dovolila postaviť orla na váhu a odvážiť - 3,65 kg! Tono tvrdil, že uverí, že je to samica, až keď ten samec „znesie vajce“. Ivan nás presviedčal, že je to mláďa a na váhe ešte vekom a lietáním naberie, a že je to samica. Nakoniec z toho bola stávka o basu koňaku. Nakoniec ju platil Tono, až v roku 1993, kedy som na stretnutie priniesol vyfúknuté neoplozené prvé vajčko, ktoré zniesol „samec“ IRA.

PRVÝ KRÁLIK A PRVÝ ZAJAC

Po predvádzaní dravcov sme po kolektívnej porade vypustili IRE domáceho králika z chovu Štefana Azariho, ktorý vtedy býval v Lipovníku. Ako každý mladý orol, sadla najprv vedľa neho a keď neutekal, sekla po ňom pazúrmí a mohla sa nasýtiť na svojej prvej koristi. Stretnutie bolo v Gbelciach, zajacov neúrekom, a tak po niekoľkých vyklúčovaných útokoch vybehol ten pravý. Pred orlom sa snažil ukryť v malom ostrovčeku trstia. IRE sa stratil z dohľadu, tak to zdvihla asi do 20 m výšky nad trstie a keď ho tam pod sebou zbadala, urobila typickú kvapku dole a ozvalo sa zajačie vrešťanie. Prvý zajac ulovený orlom to mal za sebou.

Miroslav Micenko sa celoslovenskom stretnutí v Horných Salibách v roku 2016 s orlom Mišom.

LÍŠKASA ORLANEBOJÍ...

Po stretnutí však pokračovali moje snahy o ulovenie líšky. Ivan Maroš pri debatách na stretnutí radil, že ak s ňou chytím 50 túlavých mačiek, môžem ju skúsiť pustiť na mladú líšku. Mačku som chytil iba jednu, utekal som cez dolinu, kde IRA zaútočila z kopca na kopec na 600 metrov do suchej trávy na „niečo hrdzavé“. Keď som tam „doletel“, orlica už porcovala túlavú mačku. Hrdzavú! Potom nasledovalo asi 50 -60 útokov na líšky, kde som si mohol overiť, ako málo sa líška orla bojí. Keď som sedel na vyhladke s orlom a ten sa ozýval, líšky prichádzali, až do mojej tesnej blízkosti. Kjúkajúci mladý orol na zemi znamenal pre ne minimálne zbytky koristi, alebo celú, ak sa im ho podarilo odohnať. Keď som sa postavil, odčiapkoval a orol sa rozletel, líšky zásadne neutekali, zastavili sa, „nafúknuté“ so vztýčeným chvostom čakali, až orol zneistie a sadne na zem. Potom sa pomaly, do kopca vzdialii, aby nevyprovokovali ďalší útok. Keď som kričal a bežal, nikdy sa nedali popohnať do rýchleho úniku, lebo to automaticky vyvolalo u IRY ďalší útok.

LIŠIAK SEVIDENČNÝM ČÍSLOM 30/10/1984

Úspech sa po metódach pokusu a omylu dostavil až 30.októbra 1984. Zbadal som myškujúcu líšku v protisvahu asi na 500 m, ktorá bola tak zaujatá lovom, že mi dovolila obísť celé údolie s IROU pod čiapkou a odtiaľ sa zozadu dostať nad ňu. Keď som sa už blížil k miestu, kde mala byť líška, IRE som dal v tichosti signál, že bude

nasledovať lovecká šanca. Líška v tráve vyrazila asi 20m odo mňa šikmo vľavo dole. Utekala však len pred človekom, nepočítala s tým, že mám na ruke orla. Strhol so IRE čiapku a nasledoval rýchly útok. Ihneď som bežal so srdcom v hrdle a naskytl sa mi nevídaný pohľad: líška stála na svojich nohách, predné trochu pokrčené dolu, hlava zohnutá a skrytá medzi nimi. IRA ju držala na chrbte v oblasti krížov a zrakom hľadala hlavu raz z jednej, raz z druhej strany, aby si mohla prehmatnúť... Konal som inštinktívne, vedomý si svojej hrubej rukavice, kožených bagandží a nebezpečenstva, ktoré orlici hrozí. Po chvíľke som už ležal opodiaľ a vychutnával si prvý úspech. IRA sa krmila do prasknutia takmer dve hodiny na starom lišiakovy, ktorý mal obrovské tmavé očiaky a v dolnej čelusti už žiadny rezák.

SKÚSENOSTI A ČAS

Skúsenosťami som sa dopracoval k metóde lovu líšok pomocou orla, ale tak ako skoro všetko okolo sokolarstva, aj toto malo svoje výnimky a ďalšími rokmi sa lov líšok ďalej vyvíjal a zdokonaľoval. Pribudlo množstvo úlovkov, rozšírilo sa spektrum koristi, pribudlo orlov aj orliarov, zmenil sa spôsob lovu, začala úspešná reprodukcia orlov v ľudskej opatere, ktorá otvorila ďalšie možnosti slovenskému sokolarstvu, ale priniesla aj nové, doteraz nepoznané fenomény. Ale o tom možno inokedy.

Miroslav Micenko

poradca chovu SKS pri SPK

Miroslav Micenko
(vľavo) s orlicou Irou
pod Kriváňom v roku
2008 spolu s Alojzom
Kaššákom, ktorý vlastní
jedno z jej prvých
dvoch odchovaných
mláďať - orlicu Bety.

Gordoni „Z jatriabieho lesa“: Barbie a Dona

Gordonom sa venujem nielen z hľadiska výcviku a lovu, ale venujem sa aj chovu. Gordoni z mojej chovnej stanice „Z jastrabieho lesa“ sú spoľahlivými pomocníkmi poľovníkov a sokoliarov nielen na Slovensku ale aj na Morave.

GORDON SETTER

PREDSTAVUJEME

K chovu psov som sa dostal cez sokoliarstvo. Ako som začal byť trochu lovecky aktívny uvedomoval som si, že bez psa to stále nebude ono. Potreboval som pomocníka na vyhľadávanie koristi, a tak som začal s výberom plemena.

Poradcov pri výbere som mal veľa. Hlavne, dnes už žiaľ nebohý Marian Ondrejmiška, ktorý mi radil pointra. Mňa to však vždy ťahalo k setrom, hlavne anglickým a gordonom. Prvý pes bol anglický setter Gero. Po nástupe na BOLku som si zadovážil prvého gordona. Bola ňou fenka Dona (Cyra Sokolia skala) z chovnej stanice od Jura Gušťačíka.

Gordonsetter je najväčší a najťažší z plemien setrov. Vyšľachtili ho v Škótsku vyberaním tmavých setrov a došľachtili ho pridaním kolie a bloodhaunda. Patrí do skupiny anglických stavačov. Je trochu pomalší ako ostatné setre a pointer. Vyznačuje sa jemným nosom a systematickým hľadaním, kedy zavetrí zver na väčšiu vzdialenosť

a pomalým postupovaním ju „dopracuje“ a vystaví. Vystavuje pevne a spoľahlivo. U anglických stavačov je príznačné aj sekundovanie a gordonsetter nie je výnimkou. To znamená že pri hľadaní v páre po vystavení jedného psa druhý z páru zostane stáť smerom k vystavujúcemu psovi . Tým mu nevyplaší zver.

LOV SO SOKOLOM SŤAHOVAVÝM

Pre mňa najväčším zážitkom a potešením z vlastnej práce bol lov so sokolom sťahovavým za pomoci mojich gordonov – Dony a jej dcéry Barbie. Barbie vystavila, Dona zasekundovala a Bohuš (samec sokol sťahovavý, chovateľ Galovič) z krúženia ulovil jarabicu, vtedy som si naplno uvedomoval potrebu psíka pri love. A to, že boli obe „dievčatá“ z môjho chovu a Barbie už tretia generácia „sokoliarskych“ psov, to len podčiarkovalo. Viackrát sa stalo, že sokol pri stúpaní objavil inú zábavku. Naháňal sa s pustovkami. Dona vystavovala už dosť dlho. Začala sa jemne obzerať a z jej očí sa dalo čítať- Kde je? Kde sa fláka? Ešteže nevedela hovoriť ! Po dlhšej chvíli to už nevydržali jarabice. Neskôr sa ráčil ukázať aj sokol Bohuš pekne vo výške. Neostávalo mi nič iné len ho stiahnuť, ale na ten Donin pohľad nikdy nezabudnem.

MENEJ TEMPERAMENTNÝ, ALE PRECÍZNY

Gordonsetter je síce menej temperamentný ako pointer či anglický seter, ale svoju pomalšiu rýchlosť nahrádza precíznym hľadaním a vytrvalosťou. Určite ho odporúčam každému sokoliarovi. Zažije pri ňom naozaj to krásne pri love.

Roman Čajkovič

BOL letiska Bratislava

Dona a sokoly.

Gordon patrí medzi dlhosrsté anglické stavače. Farba srsti je čierna s pálením. Srst je stredne dlhá, nesmie sa vlniť. Jeho štíhla postava s hlbokým hrudníkom ho predurčuje na prácu v poli, je však aj výborným všestranným psom, rád chodí do vody v akomkoľvek počasí. Systematicky prehľadáva aj tie najhustejšie kríky. Zvykne byť aj ostrý na škodnú.

Ing. Alena Kaššáková v sprievode „sokoliarov z celého sveta“, ktorí sa zúčastnili osláv 40.výročia vzniku klubu. V rukách drží domáceho miláčika fretku „Stinky“. V minulosti sa fretky využívali na lov králikov.

SOKOLIARSTVO

V SIENI ÚCTY A SLÁVY SLOVENSKEHO POĽOVNÍCTVA

V budove zrekonštruovanej starej sýpky najkrajšieho poľovníckeho múzea na Slovensku nájdete Sieň úcty a slávy poľovníctva na Slovensku. Od roku 2010 do nej pribúdajú mená a životopisy významných osobností, ktoré výrazne ovplyvnili rozvoj poľovníctva. Pri príležitosti 40.výročia vzniku Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskom poľovníckom zväze, pribudlo do siene aj sokoliarstvo. Oslavy 40. výročia sme si pripomenuli na Dňoch Svätého Huberta vo Svätom Antone pred piatimi rokmi. V úvodnom programe na nádvorí predstavil súčasný prezident klubu Ing. Alojz Kaššák históriu i súčasnosť sokoliarstva vo veľkom štýle: návštevníci mohli sledovať historický vývoj sokoliarstva, jeho odlišnosti na rôznych kontinentoch a prakticky videli všetky dravce, ktoré sa na lov a predvádzanie dnes využívajú. Videli kráľov i poddaných, ženy i deti, krásne prílety dravcov a celkové veľké defilé, snáď 60 účinkujúcich. V onom roku bola sprístupnená aj dočasná výstava „Stredoveká sokoliareň“, ktorú spoločne pripravili sokoliari a pracovníci múzea. Vďaka pochopeniu vedenia múzea vo Svätom Antone majú sokoliari na prezentáciu svojich aktivít vždy priestor, čím vhodne dopĺňajú atraktívne podujatia, ktoré organizuje múzeum. Dobrým príkladom sú celoslovenské Dni Svätého Huberta, ktoré sa v tomto roku uskutočnia začiatkom septembra, taktiež Detské dni Sv. Huberta a mnohé ďalšie podujatia, za čo by sme súčasnému vedeniu svätoantonského kaštieľa aj touto cestou chceli úprimne poďakovať.

Mgr. Ľubo Klúčik
šéfredaktor

Sieň úcty a slávy poľovníctva na Slovensku

založená 4.9. 2010

Sokoliarstvo - umenie lovu s dravými vtákmi, vykonávajú ľudia už viac ako 4000 rokov. Korene má na ázijskom kontinente a v 4. a 5. storočí sa hlavne s kočovnými kmeňmi dostáva i do Európy. Na území Slovenska je preukázateľne vykonávané od 5. storočia.

SLOVENSKÝ KLUB SOKOLIAROV pri Slovenskom poľovníckom zväze uvedený do siene v roku 2011 – pri príležitosti 40. výročia vzniku klubu

História klubu

1962 v SLTŠ Liptovskom Hrádku a **1964** v ZOO Bratislava vznikli prvé sokolárske krúžky, ktoré dali základ novodobému sokoliarstvu u nás

1967 Sokoliarstvo bolo v ČSSR prvý krát uzákonené vyhláškou Ministerstva poľnohospodárstva č. 4 Zb. 19. 1. 1967
Československý klub sokoliarov pri ČSPZ bol založený **11. 11. 1967** na zámku v Opočne

22. 6. 1969 vznikol na ustanovujúcom zjazde v Bratislave Slovenský poľovnícky zväz

17. 4. 1971 bol založený Slovenský klub sokoliarov pri SPZ v priestoroch VŠLD vo Zvolene

1972 sa konala v Bratislave prvá sokolárska skúška od r. **1990** realizuje SKS vo svete ojedinelé podujatie - lov líšok ortami vo voľnej prírode a každoročne poriada slovenské stretnutie sokoliarov s medzinárodnou účasťou, pri ktorom je prakticky prevádzaný lov pomocou pernatých dravcov

1999 Slovenský klub sokoliarov pri SPZ sa stal členom Medzinárodnej asociácie sokoliarov IAF (The International Association of Falconry and Conservation of Birds of Prey), ktorá vznikla v roku **1958**

2007 účasť SKS pri SPZ na Svetovom festivale sokoliarov v Anglicku

2010 zápis sokoliarstva na Listinu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO

2010 konala sa na Slovensku zasadnutie IAF a medzinárodné stretnutie sokoliarov z 20 krajín štyroch kontinentov

Sokoliarstvo dnes - to je hlavne ochrana samotných dravcov, biologická ochrana letísk, udržiavanie sokolárskych tradícií, výchova, vzdelávanie detí a mládeže a prezentácia poľovníctva ako zložky aplikovanej ochrany prírody.

obecné zhromaždenie sokoliarov, schôdka SKS pri SPZ

Účasť priľahla hodnotenia divov v r. 1971 v Bratislave

a lovu líšok ortami

sovy sokoliarov pod trhanom vo veľkom Barle - 13. st.

bronzový nálezište opaska so sokoliarom v slovenskom kraj z Moravského žienu pri Malackách (Veľká Morava)

na Slovensku sa na strážení sokoliarstva ako prvý podieľal Ivan Maroni z Raňavy

SKS pri SPZ sa úspešne stará o obnovenie sokoliarstva u nás vo všetkých generáciách - ako jediný SKS na svete vypracuje sokoliarstvo ako nepovinný predmet na Základnej škole v materskej škole v Slovenských Barciach. Sokoliarstvo sa vyučuje i na stredných odborných školách (Stredná škola, Liptovský Hrádok, Prešov) a na Technickej univerzite vo Zvolene.

ODCHOV JASTRABA LESNÉHO

Prvé cielečné pokusy o odchov jastrabov som začal robiť na jar 2014, keď mala samica necelé 3 roky. Bol to imprint vychovaný človekom od svojich cca 10 dní. V sezóne 2013/2014 som ukončil lietanie, a to 23. februára 2014 pustením cvičáka.

Ešte počas lietania, asi týždeň pred jeho ukončením som do voliéry vložil hniezdo tak, aby si naň samica zvykla a nebrala nový objekt vo voliére stresovo, lebo som mal zlé skúsenosti z minulosti, keď som vložil hniezdo do voliéry až v období, kedy už jastrabica nelietala, a to ju to tak rozhodilo, že prestala tokať. Jastrabicu som sa snažil držať vo vyššej kondícii, ako lietacej, ale aj tak mala stále záujem o ponúkané mäso a keď som vošiel do voliéry, tak som musel mať sokoliarsku rukavicu, keďže jastrabica hneď na mňa chcela sadnúť a dožadovala sa potravy. Ešte mala v čerstvej pamäti lietanie, bola dosť agresívna a ešte ma nezačala brať ako partnera. Takto to pokračovalo bez zmeny do 23. marca 2014, keď nastal zlom. Samica sa cez noc zmenila o 180 stupňov, prestala byť agresívna a dovolila mi sa jej dotýkať, začal

INSEMINÁCIA A PRVÁ ZNÁŠKA

Keďže som nevedel zohnať sperma, tak som pred prvým vajcom neinseminoval, ale pokračoval som v roztokávaní a chodení do voliéry aspoň 3 x denne, kedy som vždy doniesol nejakú potravu. Samica sa začala pravidelne ozývať, keď počula môj hlas. Prvé vajce som našiel 29. marca 2014 po obede, na šiesty deň od začiatku tokania. Inseminovať som začal na ďalší deň večer, medzi siedmou a osmou hodinou, do kloaky. O takomto čase som inseminoval aj ostatné dni, plus som inseminoval aj niektoré dni do obeda, podľa toho ako som zohnal sperma. Všetky inseminovania som robil iba do kloaky vyfukovaním z pipety. Druhé vajce som našiel 2. apríla 2014 po obede (prestávka 3 dni), tretie vajce som našiel 5. apríla ráno (prestávka dva dni), štvrté vajce som našiel ráno 8. apríla (prestávka dva dni) a posledné piate vajce som našiel poobede 10. apríla 2014 (prestávka jeden deň). Prvé dve vajcia som hneď po znesení odobral a odniesol do liahne. Tretie vajce som jej už nechal a samica ho postupne začala zahrievať a doložila k nemu ešte dve vajcia na konečný stav tri kusy. Už pred znesením piateho vajca som na nej začínal badať nezájum o párenie a po doložení tretieho vajca do hniezda, prestala mať úplný záujem o párenie.

PREKVAPENIE NA 45. DEŇ

Vajcia som nepresvecoval a nechal som ju sedieť, že sa možno dočkám prekvapenia. To sa po 38. dňoch nekonalo, ale pre istotu som ju nechal sedieť. Až na 45. deň od znesenia posledného vajca som sa rozhodol ich skontrolovať. Bol najvyšší čas, vajcia neboli oplodnené a po naklepnutí doslova explodovali. Od známeho chovateľa jastrabov som jej namiesto vajec podložil dvojdnové mláďa jastraba, ktoré sa vyliahlo v liahni. Vloženie mladého jastraba do hniezda som urobil ráno zámenou za vajce. Samica sa najprv čudne pozerala, ale potom ho prikryla a myslel som si, že to bude všetko v poriadku. Ešte ten deň som ho bol štyri krát skontrolovať, či je všetko v poriadku a či sa samica o neho stará. Samica ho mala pekne uloženého na nohách a zahrievala ho. Tak to vyzeralo aj na ďalší deň ráno, ale už pred obedom keď som došiel znova na kontrolu, tak som ostal prekvapený, keď som samicu našiel sedieť v rohu na odsadávke a v hniezde som našiel mŕtve mláďa do polovice zožraté. Nedostatkou potravy to nebolo, lebo mala dostatok čerstvých holubov. Či ju niečo vystresovalo, alebo sa jej nepozdával zdravotný stav mláďaťa a preto ho zabila, ostalo v rovine hádania. Teda prvý rok môjho snaženia odchovať jastraby skončil neúspešne.

SKLENENÁ STRIEKAČKA

V roku 2015 som postupoval na začiatku podobne, ako v predchádzajúcom roku, vložil som hniezdnu plošinu do voliery ešte počas lietania, lietal som do polovice februára, samica bola po odstavení od lietania vo voliery agresívna, čakal som kedy príde ten deň jej zlomu. A ten deň prišiel 18.3.2015 o 5 dni skôr, ako v roku 2014. Od ďalšieho dňa som začal inseminovať do kloaky. V roku 2015 som mal zabezpečenie sperma dohodnuté dostatočne dopredu. Umele inseminovanie som vykonával každý deň od 19. marca až do 9. apríla, väčšinou okolo 18 hod. Keďže v roku 2014 som sperma z pipety vyfukoval a odchov nebol úspešný rozhodol som sa, že vyskúšam aj iné spôsoby. Takže na začiatku som sperma vyfukoval, ale postupne som prešiel na používanie 0,2 ml sklenenej striekačky u ktorej sa mi osvedčila manipulácia.

VAJÍČKOVÝ LYBIRINT...

Prvé vajce som našiel 27.3. o 18 hod., na 9 deň od začiatku tokania. Druhé vajce bolo znesené 30.3. okolo 9 hod. (prestávka 2 dni), tretie vajce bolo znesené 2.4. okolo 6 hod. (prestávka 2 dni), štvrté vajce bolo znesené 5.4.2015 okolo 18 hod. (prestávka 2 dni), piate vajce bolo znesené 7.4. okolo 18 hod. (prestávka 1 deň), šieste vajce bolo znesené 10.4. okolo 13 hod. (prestávka 2 dni) a posledné siedme vajce bolo znesené 13.4.2015 okolo 7 hod. (prestávka 2 dni). Ako si môžete všimnúť zámerné uvádzam aj časy znesenia vajec, čím by som chcel poukázať, že u mojej samici neplatí, že medzi jednotlivými vajcami je odstup presne dvoch dní, t.j. 72 hodín, ale interval sa mení a to, 63 hod., 69 hod., 84 hod., 48 hod., 67 hod., a 66 hod.. Ten veľký časový posun medzi 3-ím a 4-tým vajcom, 84 hodín si vysvetľujem pravdepodobne tým, že okrem toho, že som inseminoval do kloaky, tak som

s pomocou Mira Mozolu inseminoval aj do vajcovodu a to presne pred 4-tým vajcom a tak tiež tesne po 5-tom vajci. O ten čas čo natiachla znesenie 4-teho vajca o to skorej zniesla 5-te vajce, lebo keď spriemerujem jednotlivé časy, tak mi vychádza 66 hodín medzi jednotlivými vajcami.

Ako som uviedol vyššie vajcia som jej postupne odoberal hneď ako ich zniesla a až 5-te vajce som jej ponechal a po znesení aj 7-meho vajca som doložil pod ňu štvrté vajce. Prvé tri vajcia išli do umelej liahne kde sa po čase zistilo že prvé vajce nebolo oplodnené, druhé vajce oplodnené bolo, ale pri liahnutí jastrab uhynul a tretie vajce síce tiež bolo oplodnené ale počas inkubácie asi po dvoch týždňoch sa prestalo vyvíjať a zárodok uhynul. Z vajec ktoré som nechal pod samicou boli oplodnené vajce číslo 5 a 6, štvorka a sedmička boli hluché.

Už pred samotným znášaním som sa rozhodol na rady skúseného chovateľa Mira Mozolu postupovať tak, aby samica zniesla 7 vajec a tým sa zvýši pravdepodobnosť, že niektoré vajce bude oplodnené. Znamenalo to, že prvé štyri vajcia sa hneď po znesení odoberú a neskôr sa tieto vajcia vložia do umelej liahne. Až piate vajce som jej nechal a tak, ako rok pretím k vajcu ktoré som je nechal v hniezde samica zniesla ešte 2 vajcia na konečný stav 3 kusy a natvrdo zasadla.

LIAHNUTIE JASTRABÍKOV

Vajce číslo 5 sa začalo kľúvať 14-teho mája a na druhý deň som našiel na hniezde jastraba, z ktorého vyrástla samica a vajce číslo 6. sa začalo kľúvať 16.5. a 17. mája som našiel mláďa, z ktorého vyrástol samček. Z mojich výpočtov mi vychádza, keďže sa jastraby vyliahli v rozstupe 2 dní, tak samica musela zasadnúť na pevno 2 dni pred 6 vajcom teda 8.4. vtedy to vychádza, že inkubačná doba oboch vajec bola 37 dní.

Moja úspešnosť inseminácie bola necelých 30 percent, 2 jastraby zo siedmich vajec. Jednoznačne vychádza úspešnosť inseminácie do vajcovodu oproti inseminácie do kloaky. Pri inseminácii do kloaky by bolo vhodné inseminovať nie 1x za deň ako som robil ja, ale aspoň 3x v priebehu dňa, ale tu narážame na problém a to je nedostatok jastrabích samcov, ktorí by dávali sperma. Preto by som chcel do budúcnosti apelovať na jastrabiarov, aby sa ak majú možnosť viac venovali samcom ako samiciam, lebo v súčasnej dobe je trend mať čo najväčšiu samicu a samca na stretnutí skoro vôbec nestretnete. Záverom by som chcel poďakovať za neoceniteľné rady a pomoc pri odchove Mirovi Mozolovi.

Ing. Daniel Haraba

tajomník SKS pri SPK

SOKOLIARI

NA BRATISLAVSKOM HRADE

Náš klub sa už niekoľko rokov snaží o zápis sokoliarstva na národný zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO. V tomto roku sa chceme opäť uchádzať o tento zápis a tak sme už vlni urobili viacero krokov, ktoré nám dúfam v našom zámere pomôžu.

Jedným z podujatí bolo i prezentovanie sokoliarstva na Západnej terase Bratislavského hradu pre poslancov NR SR, zamestnancov prezidentskej kancelárie a návštevníkov hradu, ktoré sa uskutočnilo v rámci osláv Svetového dňa sokoliarstva 19.11.2015. Podujatie organizačne zastrešil prezident SPK a SPZ Ing. Tibor Lebocký a záštitu nad celým podujatím prevzal predseda NR SR Peter Pellegríny. Keďže sa o podujatie uskutočnilo pod názvom Sokoliari deťom, zamerali sme sa i na túto cieľovú skupinu. Divácku kulisu tak tvorili i deti zo ZŠ v Častej, kde Pavol Michal

externe vyučuje sokolarstvo a žiaci Cirkevného gymnázia v Bratislave. Program s dravcami zabezpečili Sokoliari zo ZŠ s MŠ v Štiavnických Baniach, sokoliari zo sokoliarskeho dvora Jaroslav Kanát a členovia sokoliarskeho strediska Sever zo Stredného Považia. Podporiť nás prišlo i niekoľko sokoliarov z Bratislavy a okolia a celé podujatie dokumentoval Peter Šomek. Napriek silnému vetru sa zišlo asi 100 divákov a zástupcov viacerých médií. Predseda parlamentu vo svojom príhovore vyzdvihol prácu slovenských sokoliarov a prisľúbil pomoc pri našich snahách o zápis sokolarstva do UNESCO, čo i následne urobil a intervenoval za nás u ministra kultúry. Dúfajme, že i táto akcia pomôže a naše sokolarstvo pribudne medzi krajiny, ktoré už v UNESCO sú.

Ing. Alojz Kaššák
prezident SKS pri SPK

Orliak bielohlavý zo sokoliarskeho dvora Pavla Michala na ruke predsedu NR SR Petra Pellegriniho.

Prezident SKS pri SPK Alojz Kaššák (vľavo) odovzdáva predsedovi NR SR Petrovi Pellegrinimu (v strede) sokoliarky dar – orlie pero na symbolické podpisovanie dôležitých zákonov. Stretnutie s predsedom NR SR sprostredkoval prezident SPK Tíbor Lebocký (vpravo).

ORLY POD TATRAMI

LIPTOVSKÝ HRÁDOK 2015

Tak, ako každý rok, najväčšie stretnutie orliarov sa koná v lesníckom meste pod končiarmi Vysokých Tatier v Liptovskom Hrádku. V tomto meste pod vedením nestora nášho klubu IVANA MAROŠIHO vznikol prvý krúžok sokoliarov v 70-tych rokoch minulého storočia. V dnešnej dobe bývalú slávu sokoliarov z Liptovského Hrádku šíria Libor a Ľubo Záhradníkovi. Tento rok sme sa stretli 18. novembra na ubytovni v Závažnej Porube.

Vo štvrtok prvý deň lovov sme boli v PZ KOKAVA. Počasie nám prialo doobeda. Poobede začalo jemne pršať. Ani zmena počasia však nič nezmenila na tom, že sme prežili pekný lovecký deň. Úspešnými lovcami boli Miro Mozola, ktorý ulovil srnu aj líšku. Edo Školoud ulovil srnčie a líšku zas Vojto Škrba. Po lovoch sme sa niektorí zúčastnili Hubertovskej omše, ktorú organizuje škola. Na druhý deň sa skupina presunula do PZ CHABENEC, kde sme počas daždivého počasia pod vedením Tibora Kabzana v jedinom pohone ulovili srnu Ivan Stolár a líšky Ivo Kristek a Libor Záhradník. Do druhého pohonu sme sa presunuli do PZ HRADSKÁ HORA, kde nás viedol hospodár združenia Jožko Piovarči. Podarilo sa uloviť líšku Ivanovi Stolárovi a srnu nováčikovi medzi nami Lukášovi Vígľaškému. Lukáš sa samozrejme nevyhol pasovaniu v našom štýle. Večer nás svojou návštevou poctila naša stará známa kapela PRAMENE. Viete, že zábavu sme si patrične užili a poriadne sa vytancovali. Posledný deň sme navštívili nový revír v PZ TRNOVEC. Úspešným bol tento krát Peter Holešinský a to dokonca dva krát. Z jedného štandu ulovil dve líšky. Aj keď nám počasie nie príliš prialo myslím, že stretnutie bolo úspešné.

MLYNČEKY 2015

Vo štvrtok ráno odchádzame do PS mesta Spišská Belá, kde nás čakajú naši starí známi predseda Ľudo Ovčák a hospodár Vladko Klein. Po priateľskom zítaní sme odišli do revíru. Lovili sme v troch pohonoch. Zveri bolo dostatok. Svedčí o tom aj večerný výrad. Úspešnými boli Vojto Škrba dva krát líška a srnča. Miro Mozola srna a predstavte si norok. Vzácny úlovok a hlavne pod Tatrami. Ďalšími úspešnými

boli Láďa Báár líška, Michael Holzfeind líška a Vašek Jícha rovnako líška. Druhý deň sme cestovali do Ľubotína v okrese Stará Ľubovňa. Tu sa nám moc nedarilo a neboli sme úspešní. O tom je však poľovačka a práve preto ju máme radi. Aspoň sme naplnili do bodky známy výrok : „Nelovíme pre korisť , ale pre všetko krásne pri love“. Posledný tretí deň sme lovili v PZ Zlatá Hora v Kežmarku. Spreádzal nás dlhoročný priateľ a hospodár miestneho združenia, jeden z nestorov poľovníctva v okrese Janko Slávik. Bol krásny deň. V prvom pohone bol úspešný Janko Žižanovič z Chorvátska. V druhom vyhrali líšky. V poslednom sme však skóre vylepšili dvomi zásahmi do čierneho. Úspešní boli Vašek Jícha a Peter Holešínský.

ZÁVER SEZÓNY - MLYNČEKY 2016

Záver sezóny už tradične patrí Mlynčekom a chate Fedák , kde sme doma. Opäť prišla streda 13. Januára a cesty lovcov viedli na našu chatu nad rybníkom. Zišlo sa nás tento krát požehnané. Štrnásť orlov si počas troch dní zalovilo a zalietalo ako sa patrí. Líšok bolo dostatok ,ale ako sa ukázalo boli na nás pripravené.

Prvý deň sa skupina presunula do PZ HÁJ JARABINA. Nádherné zimné počasie, modrá obloha, mrázik a bezvetrie dávali tušiť, že dnes by to šlo. Naozaj nik nemôže povedať ani pol slova. V každom pohone vybiehali líšky. Preverili okrídlených zverencov po každej stránke. Úspešní na konci dňa boli Jirka Gallát a Honza Kundera. Po krásnom loveckom dni skončila väčšina na salaši pri tradičných haluškách. Večer bolo o čom rozprávať do neskorých nočných hodín. Druhý deň sme mali do revíru len niekoľko kilometrov pretože sme lovili v PZ ZVONÁRKA v šáchorí, okolo smetiska. V prvom pohone líška nebola, čo ma dosť prekvapilo. No v ďalších pohonoch to už bolo „iné kafe“. Na počudovanie úspešným bol len Thomas

Loscher z Rakúska. Jeho orol predviedol nádherný útok s úspešným koncom. V tretej deň sa orly rozleteli po PZ VLKOVÁ. Líšky vybiehali ako na páse. V pohone sme každú chvíľu stáli a čakali ako dopadne útok. Chalani na štandoch behali, orly lietali a v pohone to malo tu správnu atmosféru. Na výrade ležalo sedem líšok. Úspešní lovci boli Ivan Stolár, Peter Holešínský, Edo Školoud, Thomas Loscher, Hari Herak, Tono Hagara a Láďa Báar. Revíry v okolí Kežmarku sa s nami rozlúčili ako sa patrí. Čo dodať na záver. Zás je za nami vydarená sezóna. Nielen, že bola bohatá na úlovky. Pre mňa je dôležité, že sme sa opäť stretli. To, že sa všetci rozchádzali do svojich domovov k rodinám s pocitom nostalgie a plní očakávania konca septembra 2016. To je ten čas, kedy opäť ožije naša chata nad rybníčkom.

Priatelia v chovateľskej sezóne, ktorá je pred nami Vám prajem veľa zdraru. Umelo rozmnožiť tak nádherné tvory akými sú dravé vtáky, je to najkrajšie čo sa v sokoliarstve dá dosiahnuť. Prajem Vám veľa zdravia a pohody. Tých 9 mesiacov nejako vydržíme. Teším sa na sezónu 2016 / 2017.

Ing. Ján Pilát

člen poradného orgánu SKS pri SPK

KRAJINA BEZ TIEŇA

Dokument o lesoch, v ktorých je miesto pre človeka...

Filmový dokument o význame racionálnej starostlivosti o lesy, ktoré nám dávajú vzduch, vodu, obnoviteľné suroviny a priestor na život. Žijeme v betónových domoch, moderných bytoch, či v luxusných rezidenciách, no nikdy by sme nemali opustiť lesy, ktoré, či chceme alebo nie - sú našim domovom. Americký investor a v súčasnosti tretí najbohatší muž sveta Warren Edwart Buffett povedal: „**Dnes niekto sedí v tieni, pretože ktosi kedysi dávno zasadil strom.**“

Pozrite si tento film a možno zistíte, že každý z nás potrebuje zelené lesy pre svoju existenciu:
www.slsk.sk

www.slsk.sk

**POZRITE
SI FILM**

VO FILME JE ZMIENKA
AJ O SOKOLIAROCH

SOKOLIARSKY

DEŇ V ŽIDLOCHOVICIACH

Stretnutie českých a slovenských študentov a sokoliarov na Morave.

Sokoliari z Čiech, Moravy a Slovenska sa stretli na historicky prvom sokoliarskom love, ktorý organizovali študenti a profesori Lesníckej a drevárskej fakulty Mendelovej univerzity Brno. Na ich pozvanie sa podujatia zúčastnili sokoliari z Lesníckej fakulty Technickej univerzity Zvolen a členovia Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore v čele s prezidentom klubu Ing. Alojzom Kaššákom a redakcia Halali zastúpená šéfredaktorom Mgr. Ľubom Klíčíkom. Podujatie sa uskutočnilo počas Svetového dňa sokoliarstva - 16. novembra, taktiež pri príležitosti otvorenia výučby nového predmetu na Mendelovej univerzite, a to sokoliarstva.

RÁNO V BAŽANTNICI

Podľa predpovedí počasia sme všetci očakávali posledný „jarný“ novembrový deň, no ráno v židlochovickkej bažantnici bolo pod mrakom, našťastie bez dažďa a celkom príjemne teplo. Radosť z toho mali pobehujúce psy, a to stavače: nemecký hladkosrstý, nemecký hrubosrstý i maďarská vyžla, ale aj sokoliarske dravce v zastúpení: jastraby a sokoly. Neformálne rozhovory v plnom prúde pozitívne „prerušovali“ redaktori z Českého rozhlasu a televíznej relácie „Halali“,

ktorí nakrúcali rozhovory do vysielania. Ranný rituál predviedli aj zamestnanci bažantnice, a to hrabaním lístia a jeho nakladaním na traktorovú vlečku, čím jasne dali najavo, že starostlivosť o prostredie v bažantnici je pre nich prioritou a zároveň rutinná záležitosť. Účasť predsedov oboch klubov, prorektora LDF Mendelovej univerzity i zástupcov Lesov ČR, bola predzvesťou kvalitnej úrovne zachovávania loveckých tradícií. Po slávnostnom otvorení a príhovore prorektora sa však na predsedov klubov akosi zabudlo a nedostali možnosť pozdraviť účastníkov. Škoda, pretože kroky potenciálnych sokoliarov, ktorí sa regrutujú z radov študentov, budú smerovať práve do jednotlivých klubov, či už v Čechách, alebo na Slovensku. Po odznení organizačných pokynov a zvukov lesných rohov sme vzdali hold prírode a plní očakávania sme sa vybrali do revíru po príjazdovej ceste, smerom na obec Židlochovice. Priekopu pokrývalo krovie, v ktorom odpočívali zajace i bažanty. Dva, či tri bažanty vzlietli, ale veľký rozruch sme našim pochodom nespravili, zver je asi zvyknutá na prechod áut, ťažkých traktorov, cykloturistov i peších.

Lesnícky traktor rozorával jesenné pole, z ktorého všetko živé včas ušlo. Štátny podnik Lesy ČR iba nedávno investoval do techniky a začal obhospodarovať svoje polia za účelom produkcie vlastných krmovín aj krmovín pre bažantnicu.

JASTRAB NIE JE BROKOVNICA

Rozdelením sokoliarov na lovcov zajacov a lovcov bažantov sa rojnica dala do pohybu. Z poľa vytŕčala zelená ozimina a krátke zvyšky po kosbe, pôda nebola veľmi premočená, počasie sa umúdrilo a dokonca vykuklo aj slniečko. Prvý útok nenechal na seba dlho čakať, úspešným lovcom bol Tomáš Hamerník zo sokoliarskeho strediska Liberec. Jeho trojročná samica, asi na desiatich metroch viazala zajaca za hlavu a vzrušená z úspechu čakala na príchod sokoliara. **„Celý lov je adrenalín pre mňa aj pre dravca. Pred dvoma rokmi sa táto samica na zajaca ani nepozrela, dnes loví výborne. Toto je sedemnásť tohtoročný zajac. Lov s dravcom je iný, ako klasická poľovačka. Jastrab sa nedá odložiť na pol roka do skrine ako brokovnica, sokoliar s ním žije dennodenne za každého počasia, musí kŕmiť i lietať.“**

Tomáš Hamerník s trojročnou samicom jastraba lesného, odchovanou v Čechách. Úspešne loví zajace, bažanty i širšie spektrum pernatej zveri (kačice, havrany, vrany).

PRVÝ MORAVSKÝ ZAJAC

„Pekááááč, stojíímééé!“ – ozvalo sa asi po sto metroch chôdze. **„Pekáčom nazývame zajaca, ktorý leží na poli a nehýbe sa, ako keby ležal pripravený na panvici, či pekáči“** – vysvetľuje Daniel Haraba, úspešný lovec prvého moravského zajaca vo svojom živote. **„Bol vzdialený odo mňa asi 4 metre, otočený smerom ku mne. Obišiel som ho z druhej strany, aby sa zajac nezačal točiť a taktiež, aby jastrab nestratil čas otáčaním sa za zajacom. Priblížil som sa k nemu na dva metre, potom som zakričal, zajac sa rozbehol, ja som pustil jastraba, ktorý ho po tridsiatich metroch chytil a to doslova ukážkovo – jedna noha zo spodnej časti hlavy, druhá zhora.“**

„Je veľmi dôležité, aby jastrab chytil zajaca za hlavu, ten potom ďaleko neujde.“ – hovorí Daniel Haraba (vľavo) na snímke spolu so samičou Kálí a prezidentom SKS pri SPK Alojzom Kaššákom.

Útok jastraba je prirodzený, má v sebe geneticky zakódovanú potrebu loviť, teda získavať potravu formou boja, dobre sa nažrať, prípadne nakŕmiť mláďatá a čakať na ďalšiu loveckú príležitosť. Hlbšiu filozofiu treba hľadať v schopnosti človeka nadviazať interaktívny dialóg s dravcom, no na druhej strane, ak tieto prirodzené pudy zvieratá sčasti ovplyvňuje človek mysliaci, vynárajú sa rôzne otázky: Môžu zvieratá cítiť bolesť? Je pohľad na takúto formu lovu, či prípadné dorážanie koristi a samotná konzumácia jastrabom, hodný zverejnenia pred deťmi prostredníctvom videa, či fotografie? Spôsobuje sokoliar zbytočnú bolesť zajacovi, na ktorého pustí hladného dravca? Otázky, ktoré by si pred sto rokmi asi nikto nepoložil, pretože ľudia žili v úzkom spojení s prírodou a proces život-smrť bol samozrejмый, doslova každodenný, a to nielen vo vzťahu človek-zvierat (chov domácich zvierat za účelom obživy), ale aj človek-človek, veď len na našom území sme prežili dve svetové vojny. Sú to otázky, na ktoré treba nájsť odpovede, ale na to sú vhodnejšie naše stretnutia, najmä večer pri vyhodnocovaní loveckého dňa, kde je priestor na obdobné úvahy.

VÝUČBA V KNÍŽECÍM LESE

Nateraz sa vráťme do revíru Knížecího lesa židlochovskej bažantnice, do rovinatého terénu, ktorý leží v aluviálnych nivách povedľa rieky Svratka. Rastú tu predovšetkým stromy tvrdého luhu, teda duby, bresty a jasene, no nechýbajú ani vrbý, lipy a topole, ktoré tvoria jadro bažantnice. Ihličnaté stromy, ako smrek a borovica našli miesto v umelo vytvorených častiach, kde sú spoločné poľovačky. Spolu s prodekanom pre pedagogickú činnosť LDF Mendelovej Univerzity Ing. Janom Dvořákom, PhD. vykračujeme v rojnici. Objasňuje mi dôvod prvého stretnutia študentov sokoliarstva na love: „**Predmet sokoliarstvo vyučujeme v letnom semestri, teda v čase, kedy sa s dravcami neloví. Chceli sme obohatiť výučbu o praktickú časť, ak bude dobrý ohlas, akciu radi zopakujeme, aby sme zvyšovali rozhľad študentov v oblasti lesníctva, poľovníctva a s nimi spojených aktivít. Spolupracujeme aj s kolegami z Technickej univerzity Zvolen, kde sokoliarstvo vyučujú už dlhšiu dobu, naše vzťahy by som označil za nadštandardné.**“

„S týmto nápadom prišli samotní študenti, čo je vynikajúce, pretože profesionalizácia v oblasti poľovníctva a sokoliarstva spojená s pozitívnou propagáciou bude veľmi potrebná.“ - dodáva Jan Dvořák (vľavo). Vedľa neho stojí šéfredaktor českého spravodaja Petr Tmej so svojim sokolom.

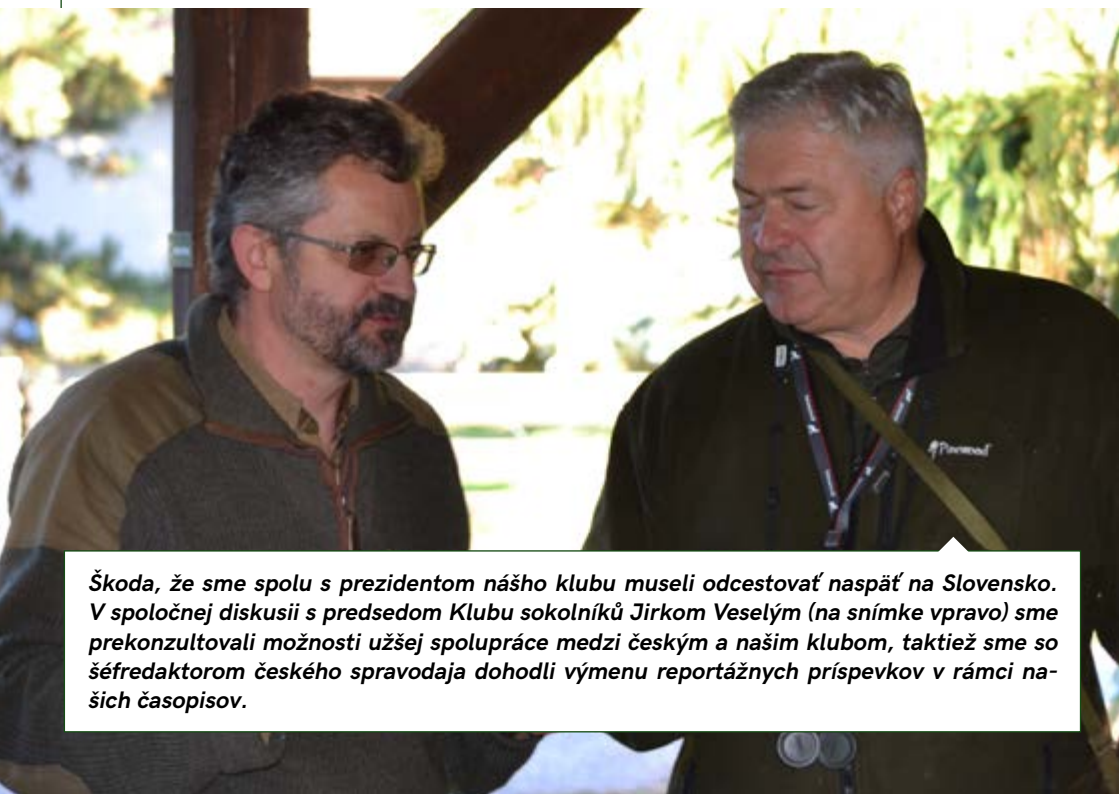
Opúšťam pána prodekana a hľadám v rojnici ďalšieho adepta na rozhovor, a tým bude sokoliar a šéfredaktor sokoliarskeho spravodaja v Čechách Petr Tmej. Mladý muž so sokolom na ruke si dopraje chvíľku na oddych a máme aj šťastie v nešťastí, pretože jeden zo sokolov zaletel, tak rojnica chvíľu stojí. No sokoliarske oko Petra Tmeja počas rozprávania nespí, neustále monitoruje situáciu, veď keby niečo... „**Na stretnutie prišli aj sokoliari, ktorí prednášajú na fakulte, takže sa tu stretli priamo na živom sokoliarskom love spolu so študentmi. Z hľadiska nášho klubu oceňujeme aktivitu školy, no zatiaľ absolvovanie tohto predmetu nenahradzuje klasickú sokoliarsku skúšku, ale vidieť na študentoch, ktorí prídu na naše skúšky, že majú lepšie vedomosti.**“

PRESTÁVKA MEDZI POHONMI

Čas neúprosne beží... Prešli sme na koniec poľa a nadšenie stúpa, úspešných lovcov zdobí úsmev na tvári a ostatok personálu, ako miestny lesník, asistenti – „mechanici“, študenti, ale aj psy si zaslúžia chvíľku odpočinku. Parkujeme v altánku, ktorý je zvyknutý na posedenia tohto druhu. Zázemie bažantnice tvorí predovšetkým zámok so štýlovými izbami a taktiež lovecké chaty. Nám však stačili bohato prestreté drevené stoly, ktoré sa prehýbali od pochutín zo studených mís, nechýbala klobása, domáci chlieb, či vynikajúci koláč servírovaný sympatickými študentkami a sokoliarkami. A keď k tomu pridáte ďalšie ingrediencie, ako príjemné jesenné slniečko, sokoliarsku rozpravu o aktuálnych zážitkoch, ale aj o skúsenostiach z chovateľskej sezóny a zo dva-tri vtipy, tak je o zábavu postarané. Nuž teda s pozdravom: „**Český fousek, ženy hezké, to jsou dary země České.**“

Mgr. Ľubo Klúčik
šéfredaktor

Škoda, že sme spolu s prezidentom nášho klubu museli odcestovať naspäť na Slovensko. V spoločnej diskusii s predsedom Klubu sokolníkov Jirkom Veselým (na snímke vpravo) sme prekonzultovali možnosti užšej spolupráce medzi českým a našim klubom, taktiež sme so šéfredaktorom českého spravodaja dohodli výmenu reportážnych príspevkov v rámci našich časopisov.

Na snímke predseda Klubu sokolníků ČMMJ Dr. Jiří Veselý, CSc. so svojim bielym loveckým sokolom.

POZDRAV Z ČIECH

Vážení přátelé, slovenští sokolníci,

u příležitosti 45. výročí založení vašeho Klubu si vás dovolím pozdravit jak jménem svým, tak našeho Klubu sokolníků ČMMJ. Oba naše kluby spojují společné začátky sokolnictví v jedné republice, propojení obou klubů vzájemným přátelstvím, návštěvami u příležitosti sokolnických Lovů a oboustranným hlubokým respektem sokolnického a chovatelského umění v našich zemích. Věřím, že tomu tak bude i nadále.

Přeji vám úspěšný a dobrý rok 2016.

**Dr. Jiří Veselý, CSc.,
předseda KS ČMMJ**

SOKOLIARSTVO JE DEDIČSTVO

DODATOK K STRETNUTIU V ŽIDLOCHOVICIACH

Spolupráca s českými sokoliarimi je pre nás dôležitá aj z hľadiska našich aktivít súvisiacich so snahou zapísať sokoliarstvo do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva a následne zoznamu UNESCO, v ktorom máme dvere otvorené už od roku 2010, no podmienkou zápisu do UNESCO zoznamu je najskôr zápis do národného, čo sa nám „vdďaka“ rozhodnutiam komisie expertov nepodarilo už tri krát.

V susedných štátoch, ako je Česká republika, Rakúsko, Maďarsko i Poľsko, bez väčších komplikácií zapísali sokoliarstvo na národný zoznam, no u nás to nie je možné, pretože vraj sokoliarstvo netvorí a nepotvrďuje kultúrnu identitu národného ani regionálneho spoločenstva, nepomáha bližšiemu spojeniu ľudí a spoločenstiev a nemožno ho označiť za prejav nehmotného dedičstva s nepretržitou kontinuitou. Nuž povedzme si takto, ak determinuje identitu národa jazyk, územie, kultúra a z nej prameniace zvyky a tradície, tak podľa mňa sokoliarstvo patrí na územie Slovenska, rovnako ako na územie susedných štátov, veď Slováci predsa žili na spoločnom území s národmi okolitých štátov (Veľká Morava, Rakúsko-Uhorsko), od roku 1993 sme samostatným štátom s vlastným jazykom a územím. Tradície spojené so

sokoliarstvom však majú svoju vlastnú históriu prekračujúcu súčasné hranice štátov. Hranice to sú len čiary na mape, či budovy colníc, no sokoliarstvo, rovnako ako príroda nepozná v rámci vyššie uvedených štátov žiadne prekážky, nič čo by ho výrazne oddeľovalo a odlišovalo. Je dostatočne známe, že knieža Rastislav (846-869) pozval na územie Veľkej Moravy Cyrila a Metoda, ktorí mali veľkú záľubu v sokoliarstve. Sokoliarstvu sa v dávnej minulosti venovali ľudia na území celého Slovenska, o čom svedčia historické záznamy. V lokalitách, kde pôsobia sokoliari sú zriadené sokoliarske strediská, napr. v okolí Bratislavy, Košíc, Zvolena, Banskej Štiavnice, Bojníc, Sniny, na Považí a Spiši. Sokoliarstvo sa realizuje celoročne, ako individuálna aktivita každého sokoliara, ktorý dravca cvičí, odchováva a predstavuje na kultúrnych a spoločenských podujatiach, kde prezentuje starodávny spôsob života a potrebu uvedomovania si národnej a kultúrnej identity. Počas roka organizujú sokoliari aj pravidelné stretnutia v rôznych oblastiach Slovenska (Horné Saliby, Kežmarok, Sečovce, Banská Štiavnica, Zvolen, Liptov), a to aj s medzinárodnou účasťou sokoliarov z okolitých štátov. Množstvo loveckých motívov v slovesnom a výtvarnom umení, je dôkazom, že sokoliarstvo neodmysliteľne patrilo k spôsobu života na Slovensku. Zachovalo sa v takmer nezmenenej forme až dodnes, a to vďaka odovzdávaniu si skúseností z generácie na generáciu. Dôkazom toho, je množstvo prírodných lokalít pomenovaných podľa dravých vtákov (Sokolie, Sokolia skala, Jastrabia), ale i sídiel (Orlov, Dravce, Krahule, Jastrabie, Kľače, Sokolovce). Dravce boli často súčasťou erbov miest i rodov. Takmer päťdesiat obcí poukazuje svojim názvom na spätosť so sokoliarstvom.

No sokoliarstvo pôvodne

nevzniklo ako záľuba, ale bolo jedným z prostriedkov ľudskej obživy a ľudského umu, pretože človek využíval schopnosti dravca s lepším loveckým výsledkom, ako svoju nedokonalú zbraň. Svoje skúsenosti následne starší sokoliari odovzdávali mladším, čím sa zabezpečila trvalá kontinuita. Sokoliarstvo prežilo tridsaťročnú vojnu, napoleonské vojny, prvú aj druhú svetovú, povojnový režim, no paradoxne má problémy v dobe, ktorá sa nálepkuje slovom demokratická. Na Slovensku nie je problém so sokoliarstvom ako takým, to funguje vďaka platnej legislatíve, spoločnému organizovaniu a zanieteniu členov Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore, problém tkvie v jeho nezapísaní do národného zoznamu, čo sokoliari z okolitých krajín, ale aj z ostatných štátov, ktoré sú zapísané v zozname UNESCO, nevnímajú pozitívne a pýtajú sa nás prečo? No ťažko na to nájsť odpoveď, pretože v Štatúte reprezentatívneho zoznamu sa píše, že prvok nehmotného kultúrneho dedičstva je jav, prejav, zručnosť, postup, či artefakt spojený s konkrétnym kultúrnym priestorom, spoločenstvom, či skupinou, zachováva kultúrnu kontinuitu a je odovzdávaný z generácie na generáciu predovšetkým kontaktnou komunikáciou!!! A navyše sa v štatúte píše, že na zoznam by mal byť zaradený prvok, ktorý poskytuje príslušným spoločenstvám a skupinám pocit identity a kontinuity, interakciu s prírodou a svojou históriou!!! Ak si toto zahraničný sokoliar prečíta na oficiálnej stránke zoznamu www.ludovakultura.sk, musí sa diviť, pretože vyššie uvedené kritériá doslova odrážajú podstatu sokoliarstva.

Sokoliarstvo spája ľudí, ktorí sú ochotní stretávať sa, vychovávať mladú generáciu Slovákov k ušľachtilému vzťahu k prírode a živým tvorom -

máme jediná základnú školu na svete, kde sa vyučuje sokolarstvo, taktiež sa vyučuje na slovenských stredných a vysokých školách, ďalej sokoliari poskytujú služby v biologickej ochrane letísk a poľnohospodárskych kultúr. Sokolarstvo nie je len o love, ale aj o kvalitnej interpretácii emocionálneho vzťahu človeka a zvierťaťa, pretože pozorovanie letu a vzdušnej akrobacie vtákov je atraktívne a estetické zároveň. Sokoliari na Slovensku inklinujú k uznávaniu prírodných, historických a kultúrnych hodnôt, ovládajú sokoliarske umenie - chov, výcvik a lov s dravcami, ale aj výrobu tradičných sokoliarskych pomôcok, pri ktorej sa zachovávajú remeselnícke činnosti. Aktivity spojené s odchovom dravcov vykonávajú sokoliari v zmysle platných právnych noriem na úseku ochrany prírody a lov s pomocou cvičených vtákov je na Slovensku povolený v zmysle zákona o poľovníctve.

Dôkazom vyššie uvedených argumentov, v prospech zápisu sokolarstva na národný zoznam, bolo aj stretnutie slovenských a českých sokoliarov v Židlochoviciach, pretože sa stretli ľudia, ktorých spája spoločné územie, spoločný záujem, rovnaké tradície i súčasné poslanie sokolarstva. Sokolarstvo, tento vzťah medzi človekom a zvierateľom umocnený etickým kódexom, dodržiavaním zvykov, tradičnou remeselnou výrobou pomôcok, interaktívnou komunikáciou a zážitkovým učením - je zárukou dlhodobého spojenia človeka s prírodou a históriou. A o zachovanie takéhoto spojenia, by predsa malo ísť pri každom prvku, ktorý je už zaradený, alebo sa pripravuje jeho nominácia na zápis do reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Čo myslíte?

Od roku 2010 používajú v obci Široké vlastné platidlo zvané Širocký sokol. Obec Široké tak zaviedla do života prvú obecnú menu na Slovensku. Širocký sokol a pozostáva z troch platidiel a to 1 Šs, 2 Šs a 5 Šs. Môžete s ním v obci platiť v supermarkete, v kozmetickom a kaderníckom salóne i v stavebninách. Ďalší dôkaz významného vplyvu sokolarstva, resp. všeobecne blízkeho vzťahu človeka k vtákom.

Mgr. Ľubo Klúčik
šéfredaktor

MOJA PESNIČKA ŽALMOVÁ

*Sokolíček plavý,
splň moju prosbičku,
pojčaj mi krídelká
na cestu maličkú.*

*Poletím ja na nich,
k otcovi Kriváňu,
kde ma túžba ťahá
v žiaľnom spomínaníu.*

*K Tatrám starovekým,
kde slniečko vzchodí,
tam sa môjmu srdcu
potešenie plodí.*

Janko Matúška (1821-1877)

*Báseň autora textu slovenskej hymny tiež dokazuje
prepojenie na blízky vzťah k prírode.*

45. výročie
založenia nášho
klubu (1971-2016)

SPOMIENKY ZAKLADATEĽA

PRÍBEH

IVANA MAROŠIHO

Slovenský klub sokoliarov pri Slovenskom poľovníckom zväze vznikol v roku 1971, teda pred 45. rokmi. V bývalom Československu bol sokoliarsky spôsob lovu zveri uzákonený právnou normou vydanou v roku 1967. Prvou organizáciou združujúcou sokoliarov bol Klub sokolníkú pri Československom mysliveckom svaze, založený v roku 1967. V roku 1971 sa tento klub rozdelil na Klub sokolníkú Českého mysliveckého svazu s pôsobnosťou na území Čiech a Moravy a na Slovenský klub sokoliarov pri Slovenskom poľovníckom zväze (SKS pri SPZ) s pôsobnosťou na Slovensku. Od roku 2013 je nástupníckou organizáciou SKS pri SPZ Slovenský klub sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore.

„Rozdelenie klubu sokoliarov v Československu priniesla doba, táto iniciatíva nevzišla od sokoliarov, začal sa rozdeľovať zväz, následne sa rozdelili aj kluby.“, začína svoje spomienky jeden zo zakladateľov klubu, súčasný člen Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore, Ing. Ivan Maroš. „Ja som hneď od začiatku bol členom výboru. Prvá „potiaž“ bola v tom, že náš právny poriadok čo sa týka usmerňovania poľovníckej činnosti vôbec nepočítal so sokoliarstvom. Nebola tam ani kladná ani záporná zmienka, ako keby to ani neexistovalo. Takže sme si povedali, že legálnym spôsobom chceme do poľovníckeho zákona dostať sokoliarstvo. Hľadali

sme ľudí, ktorí by nám mohli v tomto pomôcť. V tom čase, bez internetu, sme o sebe naozaj ani nevedeli. Spomínam si, že Vlado Víťaz v Nitre na poľnohospodárskej vysokej škole sa snažil rozbehnúť sokoliarstvo. Zaujímalo sa o chov a robil výskum okolo toho. S lovom nebol moc zbehlý, ale vedel odchovávať. Vyliahol z vajec mláďatá a nakoniec mi daroval samca jastraba. Všetky aktivity, ktoré sme realizovali v rámci klubu museli byť v spolupráci s ústredným poľovníckym zväzom. Chceli sme, aby bol klub aktívny aj vo výskume, resp. vo vedeckej činnosti, snažili sme získať ľudí, ktorí boli v tejto oblasti doma. To už bolo začiatkom môjho štúdia na vysokej lesníckej škole vo Zvolene. Podarilo sa nám dostať na našu zakladajúcu schôdzu docenta Slávika, doktora Hella a mnohých ďalších. V tom čase nás bolo v klube menej ako sto, no postupne sme sa rozrástli až na tristo členov. Neskôr vznikla myšlienka vytvorenia stredísk, pretože je efektívnejšia komunikácia medzi dvadsiatimi členmi strediska ako medzi tristo členmi klubu."

KEDY STE SA PRVÝKRÁT DOTKLI SOKOLIARSTVA?

„Na Slovensku som so sokoliarstvom začal začiatkom šesťdesiatych rokov minulého storočia. Dostal som sa k tomu počas základnej školy v okresnej knižnici, kde som prvýkrát objavil pojem sokoliarstvo v knihe Život zvierat. Pri orloch, sokoloch a jastraboch bolo uvedené, že ich v strednej Ázii tradične cvičia, že chytia divého dravca a po nejakom čase cvičenia ho pustia voľne a ten vták priletí na zavolanie späť na ruku sokoliara. Nevedel som si to predstaviť. To bol prvý podnet, na základe ktorého som sa chcel dostať k ďalším informáciám, ktoré som čerpal aj z článkov v poľovníckych časopisoch. Mal som asi 14 rokov, keď som zistil, že v Maďarsku existuje sokoliarska organizácia. Poprosil som otca, aby sme napísali list do redakcie časopisu. Odtiaľ mi prišla odpoveď, že moje požiadavky a záujem odovzdali predsedovi maďarského klubu. Za krátku dobu som nasadol na vlak do Budapešti a strávil som u predsedu klubu asi dva týždne. Mal jastraba a sokola lastovičiara. Naučil ma vyrábať sokoliarske pomôcky, ako pútko, dlžec, čiapočku na dravca a vábitko.“

Ivan Maroš komunikoval v šesťdesiatych rokoch aj so sokoliarmi v Kazachstane, kontakt na nich mu poslali z ruského poľovníckeho časopisu. Od nich sa dozvedel, koľko vlkov ulovia za jednu sezónu, že lovia len na koni, a že lov na pešo s dravcom si nevedia predstaviť. Na fotografii je Ivan Maroš zobrazený na propagačnom plagáte SKS pri SPK, ktorý bol umiestnený v expozícii Sokoliarstva na výstave cestovného ruchu a poľovníctva Slovakiaitour 2016 v Bratislave.

AKÝ BOL VÁŠ PRVÝ DRAVEC, KTORÉ SOKOLIARSKÉ DRAVCE PREŠLI VAŠIMI RUKAMI?

„To bolo ešte predtým, ako som vycestoval do Maďarska. Zhodou náhod sa mi dostal do ruky jeden myšiak, ktorého holubiari chytili do železa, to mu dolámalo nohy aj krídlo. Ja som ich uprosil, aby mi ho dali. Veterinár mi povedal, že sa mu už nedá pomôcť. Nejaký čas žil, nakoniec bohužiaľ uhynul. Toto bola moja prvá skúsenosť s dravcom. Potom som mal samca jastraba, neskôr sokola myšiara, samicu jastraba, sokola rároha, sokola sťahovavého a orla skalného. Príbeh orla bol tiež zaujímavý, pretože koncom prázdnin som dostal list z lesníckej školy v Liptovskom Hrádku, kde som študoval, že majú pre mňa jastraba. No nebol to jastrab, ale mladý orol, ktorého som sokoliarskym spôsobom choval a cvičil.“

V českom poľovníckom časopise objavil Ivan Maroši zmienku o doktorovi Brdičkovi, ktorý na záhrade choval dravé vtáky a propagoval sokoliarstvo v Československu. Napísal mu list, on ho pozval k sebe a vtedy Ivan prvýkrát držal na ruke orla kráľovského. Neskôr nadviazal kontakt s jeho synom, ktorý mu kúpil túto brašňu. Už vyššie päťdesiat rokov ju nosí do revíru, takmer každý deň.

„Sokoliarstvo nie je vec, ktorá sa dá robiť zo dňa na deň. Trvá roky, kým človek pričuchne k tomuto kumštu. Rozhodne je d'aleko jednoduchšie byť bežným poľovníkom. O dravca sa treba dennodenne dobre starať a cvičiť ho.“ – hovorí Ivan.

VENOVALI STE SA V TOM ČASE AJ REHABILITÁCII DRAVCOV?

„My sme boli prví, ktorí sme sa postarali o rehabilitáciu mnohých dravcov. Chceli sme ovplyvniť staré myslenie poľovníkov. Na lesníckej škole v Liptovskom Hrádku o sokoliarstve veľa nevedeli, moju činnosť vnímali ako pozitívne ovplyvnenie ostatných študentov školy, ktorí sa postupne ku mne pridávali. Prostredníctvom ukážok a predvádzaní dravcov sme zasvätili ďalších študentov, vychovávateľov a učiteľov. Už v tam sme začali činnosť za účelom zamedzenia nadbytočného strielania vtákov a do voľnej prírody sme vypustili mnohé rehabilitované dravce. Navrátili sme sokoly myšiare, orla kriklavého i orly skalné. Považovali sme za svoju povinnosť ovplyvňovať zmýšľanie poľovníkov a presvedčovali sme ich, že lovom dravcov nezastavia klesajúci trend početnosti malej zveri. Snažili sme sa ovplyvňovať laickú verejnosť a meniť jej názor, aby si uvedomila, že aj dravé vtáky patria do prírody.“

SOKOLIARSTVO VŠAK NIE JE LEN ZÁĽUBA, AKÉ MÁTE SKÚSENOSTI S VYUŽÍVANÍM SOKOLIARSKYCH DRAVCOV NAPRÍKLAD V BIOLOGICKEJ OCHRANE, RESP. MÔŽE SA ČLOVEK SOKOLIARSTVOM UŽIVIŤ?

„Máte pravdu, sokoliarstvo sa dá okrem zážitku z lovu využiť aj na mnohé iné ekonomicky prospešné veci. V Maďarsku už v tridsiatych rokoch 20.storočia robili biologickú ochranu. Napríklad chránili ryžové polia proti vrabcom, takisto chránili plôdиковé rybníky proti volavkám, s orlom ich aj lovili. My sme chodili na dvojtýždňovky po štátnych majetkoch plašiť holuby z kukurice, slnečnice a z vinogradov. Za určitých podmienok je možné sa sokoliarstvom aj živiť. V Rakúsku som šesťnásť rokov pôsobil ako profesionálny sokoliar. Od prvého apríla do polovice novembra sme dennodenne robili historické ukážky sokoliarstva pre všeobecnú verejnosť, tam o tieto veci majú väčší záujem. Denne sme mali dostatočný počet návštevníkov. No aj tak si myslím, že sokoliarstvo nie je dobrá zárobková činnosť, ak vás k tomu nevedie hlboký záujem, presvedčenie, či možno až poslanie, radšej to nechajte tak.“

Na snímke je drevorezba lastovičiara, ktorú vyrobil Ivan Maroš, na prvý pohľad je na nerozoznanie s preparátom.

SOKOLIARI TVRDIA, ŽE VZŤAH ČLOVEK A DRAVEC VYŽADUJE VYŠŠÍ EMOCIONÁLNY STUPEŇ KOMUNIKÁCIE, AKO VZŤAH ČLOVEK A PES, RESP. ČLOVEK A KÔŇ. SÚHLASÍTE S TÝM?

„Ja som mal aj kone, psy a dravce, niektoré ich reakcie sú spoločné. Dlho som si myslel, že dravý vták nemôže psychicky prilnúť k človeku do takej miery, ako pes alebo kôň. Čím dlhšie som sokoliarstvo robil, tak som sa presvedčil, že aj dravec sa dokáže zžiť s človekom. Je však umením človeka zžiť sa do psychiky dravca, až vtedy nastane hlboký vzťah medzi dravcom a človekom. Nieкто robí sokoliarstvo aj desať rokov, naučí sa krmiť dravca a loviť s ním, ale k skutočnej dokonalosti dospeje, až vtedy, keď objaví spôsob jemnej komunikácie s dravcom. Každý dravec ma svojim spôsobom zaujal. Aj keď sú si navzájom podobní, sú aj rôzne rozdiely medzi nimi. Lovecky najúspešnejší som bol s jastrabom a dodnes ho považujem za najuniverzálnejšieho dravca, lebo s ním môžete loviť vo vzduchu, v lese, na zemi, na voľnom priestranstve, ale aj na vode. Vysokou školou sokoliarstva je však krúživé čakanie so sokolom. V tom som si najviac obľúbil rároha, pretože sa rýchlo učí, je inteligentný aj keď nemá takú rýchlosť ako sokol sťahovavý. Rároha je tak učenívly, že keď chcem aby chytil slona za ľavé ucho, tak sa to naučí. Sokol sťahovavý je viac inštinktívne riadený a menej sa učí, no úspech každého zvieraťa nie je len o inštinktoch.“

Na sokoliarskom dvore u Ivana, zľava stoja: Alojz Kaššák - prezident SKS pri SPK, Ivan Maroš, Csontos Barnabás (Ivanov poľovnícky priateľ, ktorý mu pomáha zaznamenať na kameru ľahnutie mláďat) a Ľubo Kl'účik (šéfredaktor Sokoliara).

AKÁ JE PERSPEKTÍVA SOKOLIARSTVA NA SLOVENSKU ?

„Myslím, že organizácia v klube je dobrá a dokonca tak dobrá, že až teraz s odstupom času, si uvedomujem, že som vlastne sníval o takejto organizácii a nevedel som si predstaviť, že to pôjde tak ďaleko. Predčilo to moje očakávania. Som spokojný aj s úrovňou komunikácie, aj s prácou redakcie Siokoliara, pretože prinášate dôležité informácie verejnosti o význame sokoliarstva a jeho poslaní v 21.storočí. Sokoliarstvo je jedna z odborov ľudskej činnosti, kde odovzdávanie praktických skúseností od jedného k druhému je nevyhnutné. Sokoliarstvo sa nedá naučiť len z knihy, bez veľmi potrebných praktických skúseností. Takto to fungovalo tisíročia, že od majstra sa učil tovariš. Každý, kto sokoliarstvo vykonáva by mal mať hlboký záujem o prírodu, o časť tej prírody, ktorú nazývame dravé vtáky. Pokiaľ to človek nerobí so srdcom, tak by bolo lepšie, keby to čím skôr nechal. Treba mať dravca rád, pretože sokoliarstvo je kľúčom, pomocou ktorého si otvoríme dvere do prírody.“ Ďakujem za rozhovor.

Mgr. Ľubo Klúčik

šéfredaktor

V sokoliarskej izbe Ivana Marošiho som objavil množstvo odbornej literatúry, fotografií, ale aj sokoliarskych pomôcok. Spomedzi všetkých ma zaujala táto čiapočka na orla, ktorú si môže dať Ivan patentovať, pretože ju vyrobil sám a na základe dlhoročných skúseností. „Kožené očko“ slúži na zaklapnutie zobáka, aby mladý orol zbytočne nevydával zvuk (nevolal), čo by ovplyvňovalo priebeh lovu. Reportáž s Ivanom bude odvysielaná aj v televíznej relácii Halali v roku 2016, v ktorej uvidíte aj praktické využitie tejto sokoliarskej pomôcky.

JARIABKY HORSKÝCH PLÁNÍ

Na rozľahlých pláňach vysokohorských polopúští v štáte Idaho sa končí január. Je mrazivé sobotné popoludnie. Tom Hopkins a ja stojíme na vrchu dlhého jazyka čiernej lávy, niekde uprostred tisícky štvorcových míľ zvlnenej, snehom pokrytej kamenitej pláne, porastenej nízkou vegetáciou. V diaľke za horizontom sa týčia vrcholky hôr. Najbližšie z nich sú v susednom Wyomingu, od nás vzdialené desiatky míľ. Všetkú tú jasnosť chladného dňa, diaľka a ticho, sú prikruté belasou kupolou bezoblačnej zimnej oblohy. Sme tu úplne sami.

„**Stojí pes!**“ Tom spustí ďalekohľad z očí a rukou ukazuje na miesto.

Pátram pohľadom no nedokážem rozlíšiť čiernobieleho púťára od tmavých trsov porastu a snehu. V snahe byť v obraze toho čo sa deje, si pomáham Tomovou vystretou rukou, ktorá miery na miesto, kde sa pes nachádza. Dva krát ostro hvízdnem na svojej pišťalke. Mek, vzdialený od nás asi dvestopäťdesiat metrov urobí krok vpred, čím mi prezradí svoju pozíciu.

„Už ho vidím.“

Mekova hlava, chrbát a chvost

sú natiiahnuté, akoby neviditeľný sochár držal pravítko pozdĺž jeho chrbtice. Jeho škótsky pôvod je nepopierateľný. Mac dobre vie čo platí na jariabky šalviové. Jeho úlohou je nemilosrdne hľadať a bezchybne vystavovať. Pokúšať sa o niečo v tejto krajine, bez jeho schopností, by bolo šialenstvom.

„**Čo myslíš?**“ pýta sa Tom.

„**Je to už dobrá chvíľa čo sme ho videli naposledy. Asi už bude tesne pri krdli.**“ odpovedám.

„**Môžu vyraziť každú chvíľu. Radšej vypustíme sokola hneď a potom sa priblížime k sovi, aby sme ho upokojili.**“

Povoľujem čiapočku a skladám ju z hlavy môjho sokola. Je to veľka samica. Kríženec sokola loveckého a sokola sťahovavého. Sedí na mojej ruke, ktorú zároveň vystieram, aby som sokolovi uľahčil rozlet. Jej čierne oči v okamihu zmapujú situáciu. Otrásie sa, aby si upravila pierka a v očakávaní letu rozprestrie svoje krídla. Teraz už krídlami vzrušene máva, držiac sa mojej rukavice masívnymi žltými nohami. Je jasné, že vie čo sa bude diať. V Tomových očiach na okamih zachytávam akýsi pohľad predátora v momente, keď sa sokol odráža od mojej ruky a vlieta do čistého, studeného vzduchu.

„Tom, sleduj sokola.“ vravím mu.

Znova dva krát hvízdnem na pšťaľe a Mac sa znova posunie o pár krokov vpred. Sokol otočí hlavu a ihneď sústreďí svoj pohľad na vzdialeného psa. Spolu sledujeme ako dravec letí priamo k Mekovi, utvrdzujúc nás vo viere, že vie čo bude nasledovať. Ak v tejto chvíli pes vyplaší jariabky, lov sa zdegraduje na vodorovnú naháňačku, pričom unikajúci krídel vyťahne dravca z dosahu nášho zraku. Mac však zostáva strnulý, aj keď sokol prelieta nad ním. Tento vták sa pri rozlete nikdy neobzerá

späť. Nezasväteným divákom by sa mohlo zdať, že do večera chce byť na Kanadských hraniciach. Vo vzdialenosti asi päťsto metrov sa však širokým oblúkom otáča a vracia sa rýchlym tempom, pričom vystupuje stále vyššie a vyššie.

Vo väčšine západných spolkových štátov USA existujú t.z.v. "predĺžené doby lovu". Sú dlhšie ako tie pre strelcov a sú určené výhradne sokoliarom. Obyčajne trvajú celú zimu. Tieto špeciálne sezóny ponúkajú vynikajúce príležitosti pre lov jariabkov šalviových (*Centrocercus urophasianus*) pomocou veľkých sokolov a stávačov s ďalekým hľadaním. Príslušné regulačné úrady tu považujú sokoliarstvo za vysokohodnotnú formu rekreácie s bezvýznamným biologickým dopadom na jej zdroj. Počty úlovkov sú samozrejme regulované. Limity platné pre sokoliarov sú obyčajne len zlomkom toho čo môžu uloviť strelci. Najčastejšie je to jeden úlovok(jariabok) za deň.

„A čo s Bony?“

Tom jej doteraz stál na vodítku a teraz sa zohýňa aby ho zodvihol. Hnedo biela suka je už aj tak dosť vzrušená a po začutí svojho mena sa roztrasie natoľko, že sa jej rozozvoní karabínka na obojku. Jej horlivosť vyvoláva na Tomovej tvári úsmev.

„Jasné, prečo nie?“

Tom jej odopína vodítka a Bony vyráža ako strela. My sa vydávame prekonať úžlabinu, ktorá nás delí od Maca. Sokol medzi tým vytáča uniformné špiráli priamo nad nami. Jeho prítomnosť na oblohe pomáha udržať plaché jariabky v kryte, kým sa náhlivo predierame porastom a preskakujeme po kameňoch, spomalujúc len pri prekonávaní protiláhlého svahu. Snáď len sokoliari si myslia, že dokážu mať kontrolu nad situáciami krehkými ako táto.

Tom je mladší a jeho zrak je ostrejší. So zaklonenou hlavou, rukami si tieniac oči sa pomali otáča dokola a hľadá sokola, ktorý je už vo výške, kdesi nad nami. Po prekonaní svahu kráčam pomali ďalej a ako prvú nachádzam Bony. Táto fena pri vystavovaní stojí akoby na špičkách, s vysoko držaným nosom a chvostom. Na rozdiel od Maca, jej predkovia pochádzajú z Amerických field trialov. V jej žilách nekoluje škótska krv.

Jej zdvihnutá brada mi prezrádza, že Mac a jariabky sú o niečo ďalej. Po niekoľkých krokoch objavím Meka. Je ešte kus predomnou, no vidím z neho len biely chvost trčiaci z hustého trsu. Stojí prikrčene, s hlavou mierne otočenou do jednej strany. Má ich!

Tom ukazuje prstom na oblohu, ale ja tam nič nevidím, tak len zatrasím hlavou. V tichosti ukážem prstom na oboch pointrov, na čo Tom len prikývne.

Opatrne sa zakrádam k Mekovi. Tom sa pozerá na oblohu a je pripravený sledovať útok. Mac sa trhne, keď sa k nemu zohnem aby som ho pohladil. Otáčam sa o stoosemdesiat stupňov a cítajúc sa vzdalujem od vystavujúceho psa, smerom k jariabkom. So zdvihnutou rukou sa snažím ovládať psov a so zaklonenou hlavou sledujem oblohu. V tom počujem hluk vzlietajúceho krdla jariabkov a keď sa otočím vidím tucet vtákov ako sa s rachotivým zrýchlením dvíhajú k oblohe. Krdel je už desiatky metrov vzdialený, keď zbadám sokola, ktorý sa ako stíhačka rúti cez oblohu. Krídla má pritiahnuté k telu. Doťahuje sa pod krdel a s brutálnou razanciou nakopáva unikajúceho kohúta. Jariabok sa zakolíše, zloží krídla a padá na zasnežený povrch púšte. Sokol využíjúc svoju zotrvačnosť sa vznesie kolmo hore, zanechávajúc za sebou pierka, ktoré vytrhol jariabkovi a pomali sa spúšťa k svojmu úlovku.

Tom a ja zostávame stáť na mieste. Psi ešte vzrušene prezerajú úkryt vtákov z každej strany, akoby ešte

dáky neodhalený jariabok mal v každej chvíli vzlietnuť. Nie sme tu prvý krát, preto vieme, že ešte z ďaleka nemusí byť po všetkom. Čakáme. Po niekoľkých minútach, sokol vyskočí na vrchol kríku. Psov pripneme na obojky a ideme k nemu. Niekoľko metrov pred ním sa však psi zastavia a vystavujú zvláštny kráter v snehu, ktorý je obkolesený otlačkami sokolých nôh.

„Tom, pozri sa na to,“ zašepkám.

Tom mi gestami naznačuje, že tam skočí. No skôr ako ho dokážem zastaviť, z malého krátera vyráža jariabok a fíka sneh všade na ôkol. Letí ako by bol vo svojej najlepšej forme. Rýchlosť, ktorou nás zanecháva vôbec nenasvedčuje tomu, že by mu bol útok vážnejšie ublížil. Sokol, momentálne v úplne nevýhodnej pozícii, sa za ním rozlieta, lenže veľký kohút je príliš rýchli a hravo mu uniká.

„Myslel som si, že je mŕtvy,“ prekvapene dodáva Tom.

„Ja tiež. Ten kohút nebol ani len otrasený z nárazu. Oklamal nás aj sokola. Dal prednosť hlbokému záveju, pred pokusom o únik v dlhej naháňačke. Darmo, jariabky v tomto období roka už vedia ako sneh využiť.“

„Úžasné.“

Sokol vzdal naháňanie jariabka vo vzdialenosti asi štvrt' míle od nás. Teraz tam ťažkopádny, kízavým letom hľadá vzdušné prúdy. Pozorujeme ho z dialky. Po chvíli rozprestrie chvost a oprie krídla do slabého zimného termálu. V prúde stúpajúceho vzduchu môže teraz oddychovať. Medzi tým sme znova vypustili psov a do severného vánku sa vydávame hľadať ďalšie jariabky.

Sneh je čoraz hlbší, no psi aj napriek tomu hravo prekonávajú malé hrebene púštneho povrchu a čoskoro sa nám stratia z dohľadu. Niekde za našimi chrbtami vynášajú vzdušné prúdy sokola, čoraz vyššie a vyššie a on nás sleduje svojimi dokonalými očami. Síce ho nevidíme, ale veríme že tam je.

Lov jariabkov

šalviových (Centrocercus urophasianus) so sokolmi je jednou z najväčších výziev Amerického sokoliarstva. Kraj ich výskytu je často odľahlý, ale vždy krásny. Nesmierne veľké plochy týchto území vyžadujú pre lov vytrvalých, dobre vycvičených psov, aby objavili jariabky. Obyčajne pointre, alebo settre.

Plemeno psov a kvalita ich práce, dobre načasované vyplašenie koristi a razantný útok sokola, sú všetko nevyhnutné podmienky úspešného lovu.

Kôli svojej veľkosti a húževnatosti sú tieto hrabavé vtáky ťažkou korisťou v ktorom kolveku období roka.

V zime sú však na vrchole svojich síl. Dospelý samec (kohút), váži dva krát viac ako najväčší zo sokolov, vrátane samíc sokola loveckého (Falco rusticolus). Sú známe prípady, keď vo vzdušných kolíziách týchto dvoch druhov prišiel sokol o život.

Vytrvalosť a rýchlosť zimných jariabkov je niekedy neuveriteľná. Často sa stáva, že po tom, čo ich sokol zrazil k zemi, sa len otrasú a v zápätí mu unikajú rýchlym letom.

Takéto jariabky môže odhodlaný sokol naháňať aj niekoľko míl. Kôli fyzickým vlastnostiam tejto zveri, sa na ich lov uprednostňujú sokoli s tendenciou korisť tvrdo zrážať.

Najčastejšie samice sokola loveckého, alebo krížence s týmto druhom.

Lov s ďaleko odbiehajúcimi stavačmi v odľahlej krajine, najmä uprostred zimy, nie je bez rizika. Nočné teploty tu klesajú hlbko pod bod mrazu. Ak sa vám zatúla pes, jeho hladanie je nesmierne ťažké. Pes hladkosrstého plemena tu môže do rána ľahko uhynúť, alebo sa nebezpečne podchladiť.

Na osamelého sokoliara tu striehne množstvo nebezpečenstiev. Pád, na ostrých kameňoch či vyrtnutý členok, alebo zlomená noha môže znamenať dlhé plazenie sa späť k autu. Snehové výchrice sú dezorientujúce pre sokola, psa aj sokoliara a všetci kôli nim ľahko uviaznu v púšti až do tmy. Spomínam si na prípad, keď môj sokol vletel za jariabkom do okraja hmly. Ja a psi sme ho nasledovali. Nakoniec sa mi ho podarilo privolať, ale hmla medzi tým zhustla na tolko, že som sa vedel dostať k autu len sledovaním svojich vlastných stôp. Psi ma tam už čakali.

Počas lovu v neznámich revíroch sa na psov často montujú vysielачe. Tieto elektronické obojky nepodávajú informácie len o polohe psa, ale aj o tom či je v pohybe, alebo nehybne vystavuje. Je tiež dobrým zvykom nechávať jeden zapnutý vysielач v aute. Ulahčí vám to nájsť cestu späť ak by ste sa v revíri zdržali až do zotmenia.

Telemetria každopádne oslobodzuje moderného sokoliara od stredovekých paradigiem.

Môže bez obáv umožniť svojmu sokolovi a psom, aby objavovali hranice svojich genetických predispozícií. Táto skutočnosť, spolu s legálnym prístupom k dravcom a existencia nekonečných plôch pláňí, výrazne podporili vývoj lovu jariabkov, ktorý je tak typickým pre Americké sokoliarstvo.

Zadychčaný prichádzame na vrch ďalšieho hrebeňa, ktorý sa ako jazva ťahá cez more snehu a riedkeho, nízkeho porastu. Tom skladá prímač zo svojho chrbta a rozkladá jeho smerovú anténu, kým ja hľadám psov. V tomto poraste nie je ťažké prejsť pri nich bez povšivmnutia, preto Tom overuje ich polohu. Po chvíli otáčania sa s prímačom v ruke je to jasné.

„Mek stojí.“

Vysielač na Mekovom obojku dáva jasný signál, smerom na sever.

„A čo sokol?“

Tom prepne kanál, doladí signál a otočí anténu smerom k oblohe.

„Priamo nad nami“ odpovedá.

Prehne sa dozadu, aby si prezrel oblohu nad sebou, no teraz ani jeho zrak nedokáže zachytiť siluetu sokola.

„Nájdime psov,“ vravím mu. **„sokol počká.“**

Tom pracuje s prímačom až kým sa mu podarí určiť smer Mekovho vysielачa, tak presne ako sa to len dá. V tom smere si zvolíme na horizonte bod, ku ktorému už aj kráčame. Občas sa zastavíme a overujeme signál. Jeho intenzita narastá každým zastavením. Oboch psov nachádzame za malým kopčekom.

„Čo teraz?“

„Urobíme to spolu,“ odpovedám. **„ja sa postarám o psov a Ty vyženieš. Takto sa obaja môžeme pozeráť na útok.“**

Kvoknem si pred psov a Tom postupuje ďalej. Jariabky sa už aj dvíhajú do vzduchu, ako väčšinou, nečakane. Vzlietajú všade, len nie tam, kde sme dúfali, že budú. Naše hlavy sa vzápätí zaklonia a upierame svoje pohľady

na oblohu. Čakáme, načúvame. Jariabky sa zdvihly do výšky a rýchlo sa vzdalujú. Už, už sa zdá, že nič viac sa neudeje, keď stále sa zosilňujúce svišťanie začne naplňať chladný vzduch.

„Ide!“ skríkne Tom.

„Tam.“

Bod na modrej oblohe zrazu prerastá do siluety útočiaceho sokola. Padá ako biely klin, s krídlami primknutými k telu. Takmer jeden a pól kilogramu opereného svalstva a kostí, sa bezohľadne rúti smerom k zemi, zarážajúcou rýchlosťou. Jeho výška a rýchlosť pádu zrazu zmení náš názor na rýchlosť unikajúcich jariabkov. Dvomi bleskovými pohybmi koriguje dráhu svojho útoku a navádza ju na vtáka letiaceho na okraji krídla, ktorého vzápätí, sebevražednou odhodlanosťou zraža k zemi.

Tupý zvuk jeho nárazu k nám dolahne sekundu po tom, čo vidíme ako skrčený jariabok padá k zemi. Sokol znovu vytočí svoj let kolmo hore, využívajúc zbytok svojej rýchlosti, ale pohľadom už pátra po jariabkovi v snehu. Opatrne sa k nemu spúšťa, akoby pripravený na triky týchto šibalov. Teraz sa už ale žiadne nekonajú. Keď k nemu dorazíme, dravec už šklbe pierka svojej koristi.

Pointre začnú zvedavo ňuchať okolo jariabka a sokola. Ten pokračuje vo svojej činnosti. Prerušuje ju, len keď chce syčaním upozorniť niektorého zo psov, že je už príliš blízko.

„Paráda...“ povie Tom očarene.

„Mhm...“ odpovedám. Veď čo iné by som mohol dodať?

Tom sa postará o psov a ja zatiaľ v klude dokrmím sokola. Dostane čo mu právom patrí, plný hrvol za úspešný lov.

Nechám ho zožrať obe stehná a srdce, z ktorého ešte stúpa para. Prsia budú našou večerou.

Cestou späť k nášmu autu kráčame po hrebeni, vetrom očisteným od snehu. So psami v päťách a so sokolom na ruke, teraz o tretinu ťažším ako keď sme začali, obdivujeme zvláštne čaro tejto nehostinnej krajiny. Takto na večer pôsobí zimná púšť obzvlášť drsnou atmosférou. Všade vôkol nás sa rozprestiera obrovská pláň. Nie je poškvrnená pásom asfaltu ani ostnatým drôtom. Je taká, akou vždy bola. Bez výtvorov ľudských rúk.

Ešte chvíľu načúvame zavíjaniu kojotov a pozorujeme skupinku jariabkov ako preletuje na svoje nocovisko. Dívame sa na posledné lúče zapadajúceho slnka, kým nás zima a hlad nezaženú domov.

*Charles H. Schwartz,
preložil Mgr. Mário Németh*

PRVÁ POMOC A PRÍZNAKY OCHORENÍ U DRAVCOV A SOV

Na výročnej členskej schôdzi konanej v marci 2015 sme spolu s kolegyňou MVDr. Monikou Krajčovičovou prisľúbili vypracovanie príručky prvej pomoci a popisu niektorých ochorení dravcov a sov. Vedenie klubu rozhodlo o odovzdaní príručky najneskôr k dátumu konania ďalšej výročnej členskej schôdze. S malým predstihom sme tak učinili.

Príručka má svojim obsahom členom a hlavne kandidátom SKS pri SPK pomôcť pri zhodnotení zdravotného stavu sokoliarsky vedených dravcov. A načrtnúť možnosti riešenia zhoršeného zdravotného stavu. Zároveň má poskytnúť predstavu o modernej aviárnej medicíne a diagnostike. Úlohou každého majiteľa či chovateľa dravca je spozorovať akékoľvek zmeny v zdravotnom stave a následne vyhľadať odborníka, ktorý mu pomôže s určením diagnózy a nasadením cielenej terapie. Klinický príznak je prejav, ktorý každý chovateľ vidí a vie ho na dravcovi skontrolovať a popísať. Poukazujeme aj na to, že rovnaké klinické príznaky môžu znamenať rôzne

ochorenia. Práve preto je včasná diagnostika a dohľadanie príčiny najdôležitejšou súčasťou liečby. Veterinárna medicína je na veľmi vysokej úrovni, preto nie je nutné si dravce svojpomocne liečiť bez asistencie veterinárneho lekára. Práve naopak je to často priam nežiadúce. Povedomie u nás sokoliarov ohľadom zdravotného stavu dravcov musí byť dostatočné na to, aby sme vedeli kedy do ambulancie zavítať. Veterinárneho lekára, ktorý s dravcami skúsenosti nemá, je niekedy nutné upozorniť na špecialistov na vtáky s ktorými spolupracujete. S Vaším miestnym veterinárom Vám pomôžu konzultovať prípady. Ten bude následne schopný nasadiť požadovanú terapiu. Pravdaže mnohé tradované návody sú veľmi účinné a aj pri modernej úrovni medicíny, je dobré zväziť ich použitie.

Na záver by sme chceli vyzvať členov a kandidátov, aby sa nebáli spolupráce s veterinárnymi lekármi a aby ho neváhali kontaktovať včas. Práve odkladanie návštevy veterinárneho lekára sa často stáva príčinou znemožnenia vykonania úspešného veterinárneho zákroku.

MVDr. Vladimír Piaček, MVDr. Krajčovičová Monika

ZOZNAM VETERINÁRNYCH LEKÁROV VENUJÚCICH SA MEDICÍNE DRAVCOV

MVDr. Piaček Vladimír

Veterinárni a farmaceutická univerzita

A: Palackého tř. 1946/1, 612 42 Brno

Ústav ekológie a chorob zvier, ryb a včel

T: +420 54156 2663

M: +420 727 831 241

MVDr. Krajčovičová Monika

Zebra veterinárna ambulancia

A: Kresánkova 3, 841 05 Bratislava

M: 0910 220 537

MVDr. Šimunek Juraj

Veterinárna klinika

A: Slovenská Ulica 52, 941 01 Nové Zámky

M: 0904 595 904

MVDr. Krišto Jakub

A: Veterina Pelikán, Trenčianska Turná

M: 0911 776 885

Veterinárna ambulancia Andrejčák

A: J.Hanulu 1127/21, 03484 Liptovské Sliache

MVDr. Andrejčák Andrej

M: 0918 345 737

MVDr. Jurášová Barbora, zodpovedá za medicínu dravcov

M: 0917 391 503

MVDr. Molnár Ladislav PhD.

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie

A: Komenského 73, 041 81 Košice

Klinika vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat

M: 0908 477 082

Anaesthesia

Inhalation:
masking or intubation
Isoflurane
Sevoflurane

**Injectable
(i.v. or i.m.):**
Ketamine
Ketamine + Xylazine

Arest
Dopram i.v.
Adrenalin i. v.

Veterinár a sokoliar Ladislav Molnár pri aplikácii anestézy dravca.

ROZOZNÁVANIE VEKU MLÁĎAT JASTRABA LESNÉHO

Určite ste sa už stretli s tým, že ste odhadovali vek mláďat na základe ich veľkosti. Hlavne okolo troch týždňových mláďat bývajú odhady dosť nepresné. V nasledujúcich fotografiách Vám názorne ukážem na jastrabovi lesnom postupne rozdiely vo veľkosti, tak ako som ich ja zaznamenal u mláďat, ktoré sa mi podarilo tento rok odchovať.

Jedná sa o samicu vyliahnutú 15.5. a samčeka vyliahnutého 17.5. Keďže som sa rozhodol vychovať duálne imprinty tak som do voliéry chodil pravidelne a skoro pri každej príležitosti som urobil zopár fotografií. Kvalita fotografií nie je najlepšia, bolo to fotené všetko mobilom, ale pre názornosť to hádam postačuje.

1.deň

3. deň starší a 1. deň mladší

11. deň starší a 9. deň mladší

13. deň staršia a 11. deň mladší

14. deň – presne 2 týždne a nevidno ešte žiadne tuby, zatiaľ rastie len telo a nohy. Deň krúžkovania samice nasadený 14 mm krúžok ktorý už z nohy nespadol..

18. deň - začínajú sa ukazovať túby na krídlach

22. deň - cca 3 týždne a z túb už začínajú vykukovať pierka

28. deň - 4 týždne, na letkách a chvoste trčia asi 3 cm z pierka na chrbte sa už objavili prvé krycie perie

34. deň - cca 5 týždňov, krycie perie je vidno nerovnomerne po celom tele

**41. deň starší a
39. deň mladší**
- krycie perie
sa objavuje už
aj na hlave

**44. deň starší a
42. deň mladší**
- aktívny
haluzníci

48. deň - samec

52. deň - samica

**56. deň starší a
54. deň mladší**

61. deň - samec

Ing. Daniel Haraba

MEDIÁLNY PRIESTOR
AJ PRE SOKOLIAROV

halali
televízna relácia o prírode

DOTKNITE SA PRÍRODY

E | halali@halali.sk

Zľava: Ivan Maroš
Ing. Pavel Hell CSc.
Marián Poliak
Tomáš Krivianský

Mílniky sokolarstva na Slovensku

- 1962** na Slovensku vznikol prvý sokoliarsky krúžok v L. Hrádku pod vedením I. Marošího
- 1964** sokoliarsky krúžok založený pri ZOO Bratislava
- 1965** prvý medzinárodný sokoliarsky lov u nás (excelovali S. Doubrava a I. Maroš)
- 1967** sokolarstvo je uznaný spôsob lovu, založenie Československého klubu sokoliarov
- 1971** vytvorenie národných klubov - federatívne usporiadanie (Český klub sokoliarov pri ČMJ, Slovenský klub sokoliarov pri SPZ)
- 1971** sa vo Zvolene v priestoroch VŠLD Zvolen, uskutočnila prvá ustanovujúca schôdza SKS
Prvé sokoliarske stretnutie vo vyhradenom poľovnom revíri VŠ veterinárskej v Košiciach.
V ďalších rokoch sa konali v Nitre, v Poľnom Kesove, na Zochovej chate, na Píle, v Patinciach, Gbelciach, Únovciach, N. Zámkoch, v Zlatnej na Ostrove, v Chľabe pri Štúrove, Diakovciach a v Horných Salibách.
- 1972** ÚV SPZ schválil skúšobných komisárov pre sokoliarsku skúšku
prvá sokoliarska skúška sa konala v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave
- 1982** ÚV SPZ schválil nový organizačný poriadok SKS pri SPZ, skúšobný poriadok, smernicu pre výber a pridelenie výcvikových priestorov pre výcvik poľovníckych dravcov
- 1999** SKS pri SPZ bol prijatý za člena Medzinárodnej sokoliarskej asociácie IAF
- 2007** 40. výročie založenia Československého klubu sokoliarov a spoločná prezentácia nášho kultúrneho dedičstva na festivale Engefield v Anglicku.
- 2010** zasadnutie IAF na Slovensku (prvýkrát v histórii)
40. výročie vzniku Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ, prezentácia sokolarstva počas Dní Svätého Huberta vo Svätom Antone
- 2013** SKS pri SPZ sa pretransformoval v zmysle zákona o poľovníctve na poľovnícku organizáciu s názvom SKS pri SPK. SKS pri SPK sa stal právnym nástupcom SKS pri SPZ a prevzal všetky práva a záväzky starého klubu. Boli mu schválené stanovy, SPK mu schválila Skúšobný poriadok pre sokoliarsku skúšku, skúšobných komisárov a poverila ho vykonávaním sokoliarskej skúšky. Zároveň bol klub prijatý za člena SPK.
- 2016** 45. rokov od založenia klubu, prezentácia sokolarstva na Medzinárodnej výstave Poľovníctvo a príroda v Nitre, udeľovanie ocenení významným členom klubu a spolupracujúcim organizáciám

BIELY POTOK

Spoločnosť Biely potok a. s. Považská Bystrica

sa vo svojej činnosti zameriava na intenzívny chov raticovej zveri s veľmi hodnotným genofondom a vysokou trofejovou hodnotou na poľovnícke a chovateľské účely. Zámerom je tiež osviežovanie krvi v iných lokalitách v zmysle poľovníckej rajonizácie Slovenska.

Predmetom činnosti je aj spravovanie lesných pozemkov vo vlastníctve spoločnosti pri dodržiavaní zásad obhospodarovania lesov.

www.bielypotok.com

NAŠE PRODUKTY NÁJDETE U VÝHRADNÝCH
SPECIALIZOVANÝCH PREDÁJCOV A ONLINE
NA ADRESE WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

NOVÉ ĎALEKOHĽADY EL ÚPLNE DOKONALÉ

Nové ďalekohľady modelového radu EL od spoločnosti SWAROVSKI OPTIK sú lepšie ako kedykoľvek predtým. Ich balíček FieldPro ponúka novú úroveň pohodlia a funkčnosti. Ich dokonalý optický výkon a presnosť, vynikajúca ergonómia a inovovaný dizajn završujú toto majstrovské dielo pozorovacej optiky. Užite si ešte intenzívnejšie vzácné okamihy – so SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK